

INVESTICIJŲ PLANAS 2016–2025 M.

Energetikos įmonių grupė | www.le.lt

TURINYS

GENERALINIO DIREKTORIAUS ŽODIS	5
ĮVADAS	6
SUINTERESUOTŲ ŠALIŲ LŪKESČIAI IR JŲ ANALIZĖ	14
„LIETUVOS DUJŲ“ INVESTAVIMO KRYPTYS 2016-2025 M.	25
1 kryptis. Gamtinių dujų skirstymo sistemos plėtra	25
2 kryptis. Skirstomųjų dujotiekių rekonstravimas	31
3 kryptis. Dujų skirstymo patikimumo užtikrinimo projektai	33
4 kryptis. Uždarymo įtaisų keitimas, papildomų įrengimas	34
5 kryptis. Dujų slėgio reguliavimo įrenginių rekonstravimas	36
6 kryptis. Dujotiekių saugos nuo korozijos įrenginių rekonstravimas	37
7 kryptis. Nuotolinio duomenų surinkimo ir valdymo sistemų modernizavimas	38
8 kryptis. Dujų apskaitos sistemų (matavimo priemonių) atnaujinimas bei modernizavimas	39
9 kryptis. Technologinių procesų modernizavimas	40
10 kryptis. Gamtinių dujų skirstomojo tinklo išpirkimas	41
FINANSINIS INVESTICIJŲ Į SKIRSTOMĄJĮ DUJŲ TINKLĄ VERTINIMAS	43
INVESTICIJŲ ĮTAKĄ GAMTINIŲ DUJŲ SKIRSTYMO KAINAI	43
PRIEDAI	44
1 priedas. „Lietuvos dujos“ klausimynas suinteresuotoms šalims	44

GENERALINIO DIREKTORIAUS ŽODIS

Gerbiamieji,

Pokyčių smagratis, įsukęs energetikos sektorių Lietuvoje, Europoje ir už jos ribų, nesustodamas juda į priekį. Dar prieš keletą metų gamtinių dujų verslas gyvavo be kliūčių, tačiau 2010 metais dujų suvartojimas pradėjo kristi visoje Europoje, o naujų vartotojų skaičius – palaipsniui mažėjo. Lietuvoje labiausiai tokį pokytį lėmė itin didelė šio patogaus ir švaraus iškastinio kuro kaina, mažesnis dujų naudojimas energijos gamyboje, Europoje – politinis įpareigojimas šalis nares keisti iškastinį kurą atsinaujinančiais energijos ištekliais.

Tačiau šiandien Lietuvoje situacija vėl krypsta teigiama linkme ir mes, gamtinių dujų skirstomojo tinklo operatorius, turime atsiliepti į valstybės ir klientų poreikius. Nors gamtinių dujų vartojimas bendrąja prasme mažėja, 2015 m. fiksuojamas didesnis naujų vartotojų, pageidaujančių naudoti gamtines dujas, skaičius, o kai kurių vartotojų grupėse sunaudojamų gamtinių dujų kiekis laikosi tame pačiame lygmenyje ir nemažėja. Dar nepasibaigus metams skaičiuojame, kad prijungėme tris tūkstančius klientų ir artėjame prie užsibrėžto metinio tikslo naujų vartotojų gretas praplėsti pusketvirto tūkstančio klientų.

Kuo daugiau sulaukiame naujų vartotojų, tuo daugiau investuojame į naujų dujotiekių tiesimą ir senų rekonstravimą. Per devynis 2015 m. mėnesius į skirstomąjį dujų tinklą investavome beveik penktadaliu arba 1,3 mln. eurų daugiau lėšų nei pernai tuo pačiu metu, iš viso – 8,3 mln. eurų. Atsiradusi konkurencija Lietuvos dujų rinkoje ir jau metus besilaikanti žema naftos kaina pasaulyje, tikėtina, ilgainiui užtikrins dar patrauklesnę dujų kainą mūsų vartotojams, dėl to didės gamtinių dujų vartotojų skaičius ir augs skirstomų dujų kiekis.

Nors viskas aplink labai greitai keičiasi, šiuo metu susiklosčiusios aplinkybės skatina mus pažvelgti į savo veiklą ilgesnėje perspektyvoje. Pateikdami Jūsų vertinimui dešimties metų investicijų į gamtinių dujų skirstomąjį tinklą planą, kuriame pridėtinę vertę visoms suinteresuotoms šalims – akcininkams, klientams, sprendimų priėmėjams, rangovams.

Dujų infrastruktūros vystymas, atsižvelgiant į klientų poreikius yra svarbus mūsų tikslas. Šiame plane kruopščiai pateikiame skaidrią informaciją, apimančią pagrindinius techninius duomenis apie mūsų valdomo ir prižiūrimo gamtinių dujų skirstomojo tinklo elementus, planuojamus infrastruktūros projektus, vystomų projektų statusą ir terminus. Kaskart, pristatydami investavimo kryptį, pateikiame išsamų paaiškinimą, koks šių investicijų poreikis ir tikslas. Siekiame, kad kiekvienas į tinklą investuotas euras nešėtų naudą ir grąžą klientams, akcininkams ir valstybei. Planuodami naujas investicijas, įvertiname jų atsiperkamumą, kad investicija netaptų našta esamiems vartotojams, prijungtiems prie „Lietuvos dujų“ sistemos. Esame įsitikinę, kad siekiant sumažinti infrastruktūros išlaikymo kaštus, privalome išnaudoti ir racionaliai plėsti esamą infrastruktūrą, tankinti gamtinių dujų vartotojus ir didinti dujų suvartojimą.

Pagarbiai

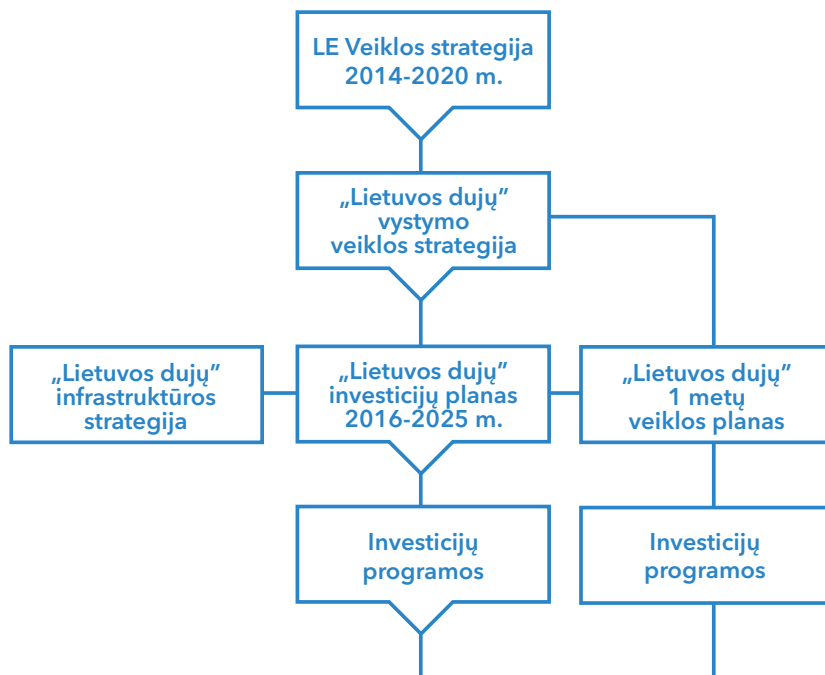
Liudas Liutkevičius
„Lietuvos dujų“ valdybos pirmininkas ir generalinis direktorius

IVADAS

Šis 10 metų investicijų planas parengtas, siekiant pristatyti akcinės bendrovės „Lietuvos dujos“ ilgalaikius investavimo tikslus, kryptis ir apimtis kuo platesniam suinteresuotų šalių ratui – visuomenei, klientams, energetikos sektoriui ir akcininkams. Investicijų planas detalizuoja, paaiškina ir apibendrina „Lietuvos dujų“ veiklos strategijoje išreikštus tikslus, susijusius su bendrovės valdomo gamtinių dujų skirstomojo tinklo investicijomis ilgame laikotarpyje.

Ilgalaikio veiklos planavimo principų naudojimas infrastruktūrinėse energetikos įmonėse laikomas gera vadybos praktika. Ne išimtis ir gamtinių dujų skirstomojo tinklo operatorius, kurio valdoma infrastruktūra pasižymi sąlyginai ilgais turto nusidėvėjimo terminais, aukštais reikalavimais įrangos patikimumui, saugumui bei sklandžiam veikimui.

Žemiau pateikiami šio dokumento sąryšiai su kitais „Lietuvos dujų“ ir „Lietuvos energija“, UAB (toliau – LE) veikloje naudojamais planavimo dokumentais. Svarbu pabrėžti, kad šis investicijų planas yra integruoto strateginio planavimo proceso elementas, neatsiejamas nuo kitų svarbiausių ilgalaikio planavimo dokumentų – LE 2014–2020 m. strategijos ir „Lietuvos dujų“ parengtos Gamtinių dujų skirstymo veiklos strategijos 2015–2020 m..

SKIRSTOMASIS TINKLAS IR JO GEOGRAFIJA

„Lietuvos dujos“ eksploatuoja apie 8,5 tūkst. kilometrų skirstomųjų dujotiekių ir turi gamtinių dujų skirstymo licenciją, kuri suteikia teisę vykdyti gamtinių dujų skirstymo veiklą 41-oje savivaldybėje (žr. 1 pav.). Planuojama, kad 2016 m. pabaigoje skirstomasis dujotiekis bus nutiestas iki dar vienos, Tauragės savivaldybės.

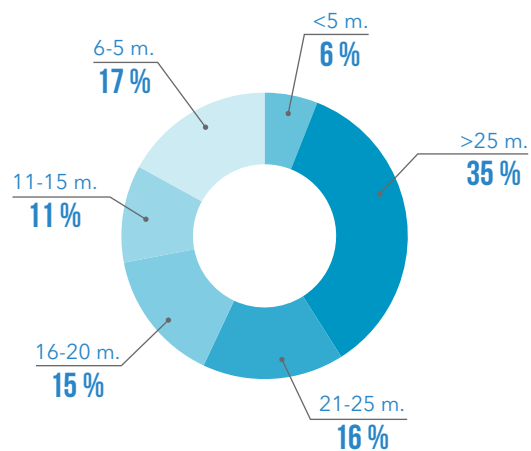
1 paveikslas.
Lietuvos gamtinių dujų skirstomasis tinklas 2015 m.

Gamtinių dujų skirstomasis dujotiekis Lietuvoje pradėtas tiesti 1960 m. Tuomet nutiesta apie 6 km skirstomojo plieninio požeminio dujotiekio. Netrukus dujifikavimo procesas apėmė visus pagrindinius Lietuvos miestus, o vėliau ir atskirus rajoninius centrus bei pramonės ir žemės ūkio kompleksus. Kiekvienais metais skirstomojo dujotiekio buvo nutiesiama vis daugiau. Daugiausiai skirstomojo dujotiekio paklota 2006 m.: daugiau kaip 330 km, iš kurių apie 310 km – polietileninių dujotiekių. „Lietuvos dujos“ pirmuosius polietileninius dujotiekio vamzdžius pradėjo kloti 1986 m., tačiau platesnis naudojimas įsibėgėjo tik nuo 1995 m. Iš polietileno pagaminti dujotiekiai palyginti atsparūs trūkinėjimui ir cheminiam poveikiui bei pakankamai lankstūs, atsparūs smūgiams, dilimui. Bene pagrindinis polietileninių vamzdžių privalumas – jų užspaudimo galimybė, kuri gali būti naudojama dujų skirstymui nutraukti.

Bendrovė eksploatuoja skirstymo sistemas, kuriose:

- daugiau kaip 8 tūkstančiai uždaramųjų įtaisų, kurių pagalba yra reguliuojamas gamtinių dujų srautas skirstymo sistemoje;
- daugiau kaip 800 dujų slėgio reguliavimo įrenginių (iš jų 174 vnt. įrengti pastatuose), užtikrinančių reikiamą gamtinių dujų slėgį skirstymo sistemos naudotojams ir vartotojams (iš jų 464 dujų slėgio reguliavimo įrenginiuose įrengtas nuotolinis duomenų perdavimas);
- 579 katodinės saugos įrenginiai, kurių pagalba skirstomasis dujotiekis saugomas nuo elektrocheminės korozijos (395 katodinės saugos įrenginiuose įrengtas nuotolinis duomenų nuskaitymas);
- 567406 vienetų gamtinių dujų kiekio matavimo priemonių (iš jų 1596 vienetų su nuotoliniu duomenų nuskaitymu.).

Bendrovės „Lietuvos dujos“ eksploatuojamų skirstomųjų dujotiekių amžius pasiskirsto taip:

2 paveikslas.
Dujotiekių amžiaus pasiskirstymas.

SKIRSTOMOJO TINKLO PATIKIMUMO RODIKLIAI

Bendrovė „Lietuvos dujos“ nuolat investuoja į gamtinių dujų skirstymo sistemą, siekdama užtikrinti patikimą, saugų ir nepertraukiamą gamtinių dujų skirstymą vartotojams.

Vadovaujantis Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos (toliau – VKEKK) 2012-04-11 nutarimu Nr. O3-90 patvirtintu „Gamtinių dujų įmonių teikiamų paslaugų patikimumo ir kokybės rodiklių, jų įvertinimo tvarkos aprašu“ įmonė skaičiuoja ir teikia Komisijai vidutinės neplanuotų dujų skirstymo nutraukimų trukmės vienam vartotojui dėl operatoriaus atsakomybės rodiklį (SAIDI) ir vidutinio neplanuotų dujų skirstymo nutraukimų skaičiaus vienam vartotojui dėl operatoriaus atsakomybės rodiklį (SAIFI).

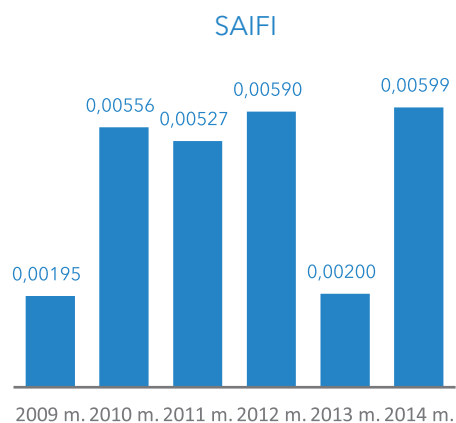
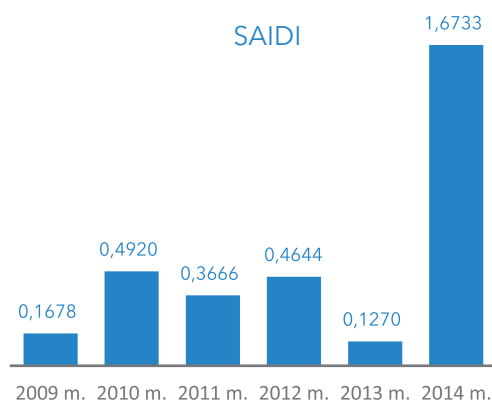
Kuo didesnės rodiklių reikšmės, tuo vartotojai vidutiniškai atjungiami dažniau ir ilgiau. Atliekant planuotus skirstymo paslaugos nutraukimus (vykdant planinius techninės priežiūros, remonto ir rekonstravimo bei naujų vartotojų prijungimo darbus), svarbu užtikrinti, kad skirstymo sistemos naudotojai ir vartotojai būtų informuojami ir įspėjami laiku, iš anksto suderinant planuojamus veiksmus.

SAIDI/SAIFI RODIKLIAI 2009-2014 M.

Atsižvelgiant į Bendrovės pateiktus duomenis, VKEKK atlieka skirstymo paslaugos patikimumo vertinimą bei nustato minimalius kokybės lygius kiekvienam kainų reguliavimo periodui.

2014–2018 m. reguliavimo periodui VKEKK nustatyti minimalūs rodiklių lygiai: SAIFI – 0,00558 vnt., SAIDI – 0,441 min.

Bendrovės esami patikimumo SAIDI ir SAIFI rodikliai, kurie pateikti diagramoje, parodo aukštą įmonės eksploatuojamos gamtinių dujų skirstymo sistemos patikimumo lygį (žr. 3 pav.), todėl 2016–2025 m. siekiama išlaikyti rodiklius tame pačiame lygmenyje.

3 paveikslas.
SAIFI ir SAIFI rodikliai 2009-2014 m.

ISTORINIS GAMTINIŲ DUJŲ SUVARTOJIMAS

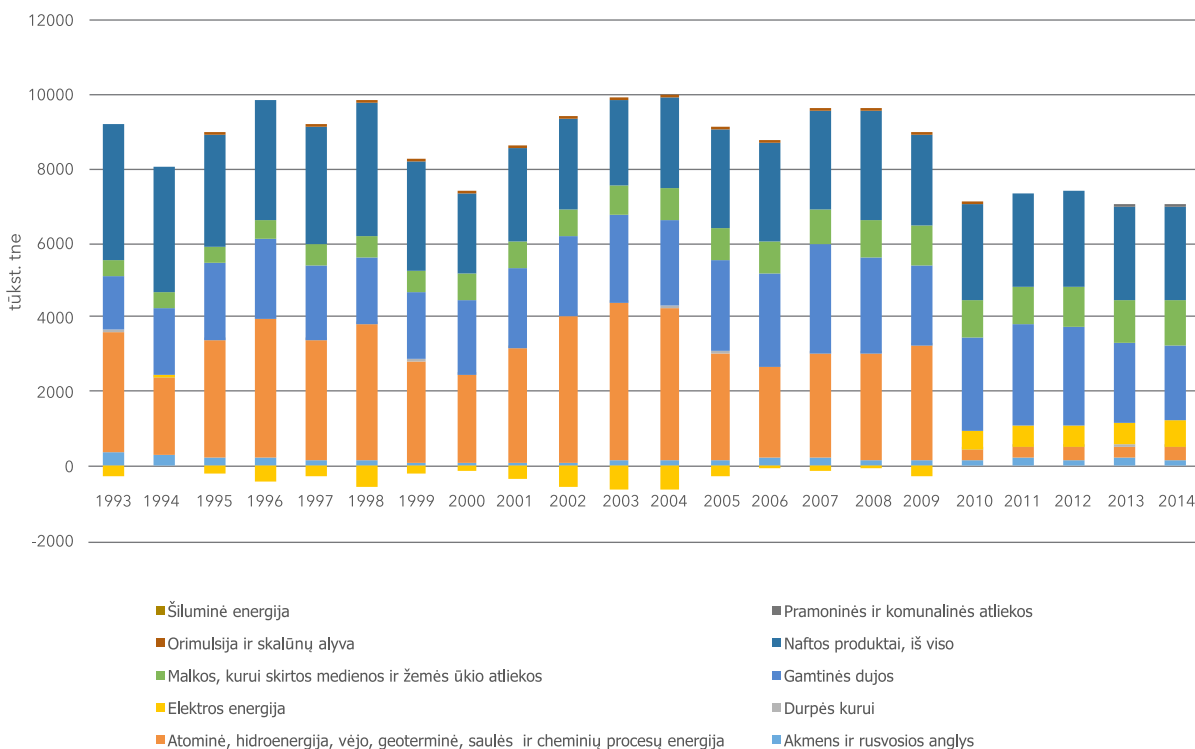
Istoriniame Lietuvos pirminės energijos balanse didžiąją dalį sudarė trys pagrindinės kuro rūšys – branduolinė energija, naftos produktai ir gamtinės dujos.

1990 metais branduolinės energijos dalis siekė 21,3 proc., naftos produktai sudarė 42,4 proc., o gamtinių dujų dalis – 29 proc. Vėlesniais metais pirminės energijos poreikis šalyje sumažėjo iki 2 kartų, tuo pačiu pasikeitė pagrindinių kuro rūšių dalys pirminės energijos balanse: padidėjo branduolinės energijos dalis ir sumažėjo naftos produktų ir gamtinių dujų dalys. 1996 metais branduolinės energijos dalis siekė 38,6 proc., naftos produktai sudarė 34,1 proc., o gamtinių dujų dalis – 23,1 proc. 2010 m. šalies pirminės energijos poreikiai sumažėjo iki 19 proc., o atominės energijos dalį energijos išteklių balanse pakeitė importuojama elektros energija ir padidėjęs gamtinių dujų poreikis. Kitų energijos išteklių suvartojimas šalyje kito nežymiai.

Iki 2003 m. naftos produktų dalis energijos balanse sumažėjo iki 25,6 proc. Tai lėmė mažėjantis mazuto panaudojimas šilumos ir elektros gamyboje. Nuo 2003 m. naftos produktų dalis pradėjo didėti dėl augančio automobilių degalų sunaudojimo.

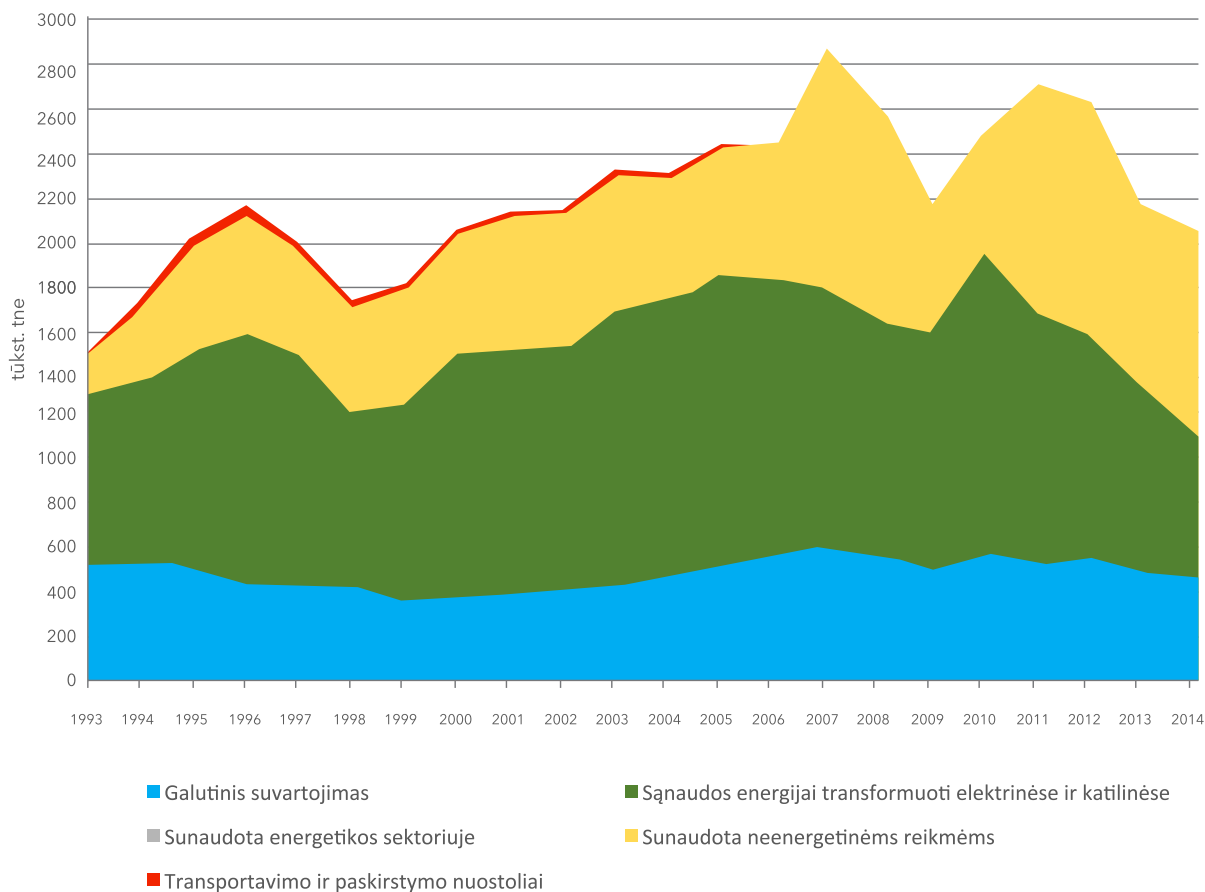
1993–2014 m. didėjo kurui naudojamos medienos poreikiai. Metiniai suvartojami šio kuro kiekiai padidėjo 2 kartus ir medienos dalis šalies energetinių išteklių balanse padidėjo nuo 5,4 iki 14,7 proc. (žr. 4 pav.).

Uždarius Ignalinos atominę elektrinę gamtinių dujų dalis šalies balanse 2010–2013 m. siekė 33–36 proc. bendrojo šalies pirminės energijos poreikio.

4 paveikslas.
Pirminės energijos balansas Lietuvoje 1993–2014 m. (tūkst. tne).

Per pastaruosius 10 metų energetinėms reikmėms buvo sunaudojama iki 48,7 proc. į šalį importuojamų dujų. Neenergetinėms reikmėms, kaip žaliava naudojamos gamtinės dujos sudarė apie 29,7 proc., o galutinis sunaudojimas sudarė 21,2 proc. (žr. 5 pav.).

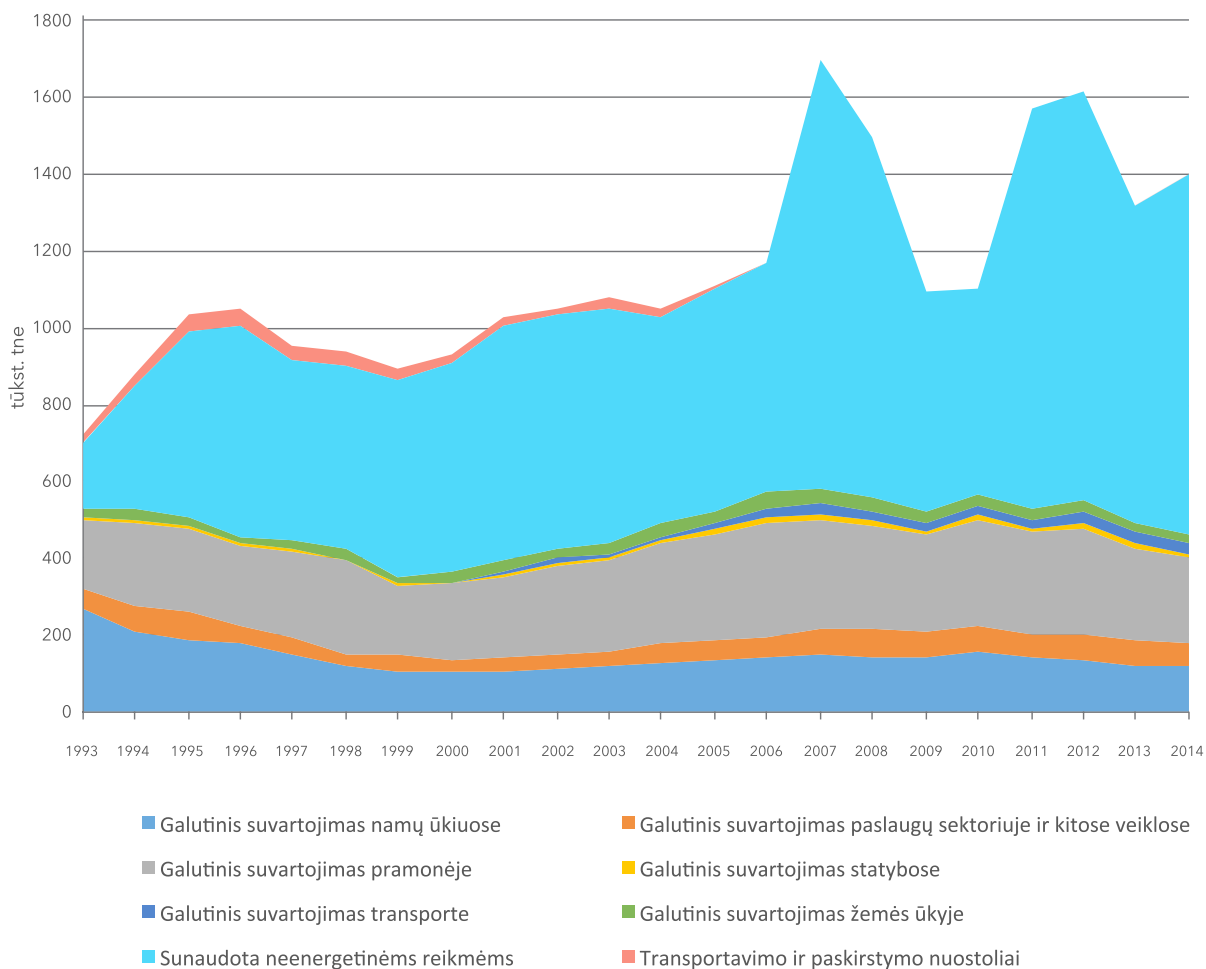

5 paveikslas.
Gamtinių dujų sunaudojimas Lietuvoje 1993–2014 m. (tūkst. tne)

iki 17 proc. didino bendrą gamtinių dujų suvartojimą šalyje, o 2009–2010 m. neenergetinėms reikmėms mažėjęs gamtinių dujų suvartojimas sumažino šalies suvartojimą iki 2181–2491 tūkst. tne. Po Ignalinos atominės elektrinės uždarymo 2009 m. taip pat padidėjo gamtinių dujų suvartojimas termofikacinėse elektrinėse. Per pastaruosius trejus metus dėl didėjančio elektros energijos importo ir augančios gamybos iš atsinaujinančių energijos išteklių, gamtinių dujų sunaudojimas energetinėms reikmėms sumažėjo perpus: nuo 1389,9 tūkst. tne (2010 m.) iki 663 tūkst. tne (2014 m.).

Iki 75 proc. energetikos sektoriuje sunaudojamų dujų buvo sudeginamos termofikacinėse elektrinėse elektros ir šilumos generavimui. Priklausomai nuo elektros gamybos įrenginių išnaudojimo, per pastaruosius 10 metų termofikacinėse elektrinėse buvo sudeginama nuo 636 iki 1093 tūkst. tne gamtinių dujų. Katilinėse sudeginamų gamtinių dujų kiekiai 2003–2013 m. mažėjo nuo 362,2 tūkst. tne iki 174,7 tūkst. tne. Numatoma, kad energetikos sektoriaus gamtinių dujų poreikis elektros ir šilumos gamybai bus pagrindinis faktorius, turintis įtakos gamtinių dujų poreikiui ateityje.

Ne energetikos sektorių kuro suvartojimas 2003–2013 m. padidėjo 18,3 proc. Didžiausią įtaką dujų suvartojimui Lietuvoje turi ne energetinėms reikmėms sunaudojamų dujų kiekiai. Daugiausia gamtinių dujų sunaudoja trąšų gamintojai. Dėl jų gamybos apimčių svyravimų 2007–2008 m. gamtinių dujų vartojimas didėjo, o vėliau sekė poreikio sumažėjimas. 2011–2012 m. trąšų gamintojams padidinus gamybos apimtį, gamtinių dujų poreikis vėl padidėjo. 2003–2013 m. ne energetikos sektorių sunaudoti gamtinių dujų kiekiai pateikti žemiau esančiame paveiksle.

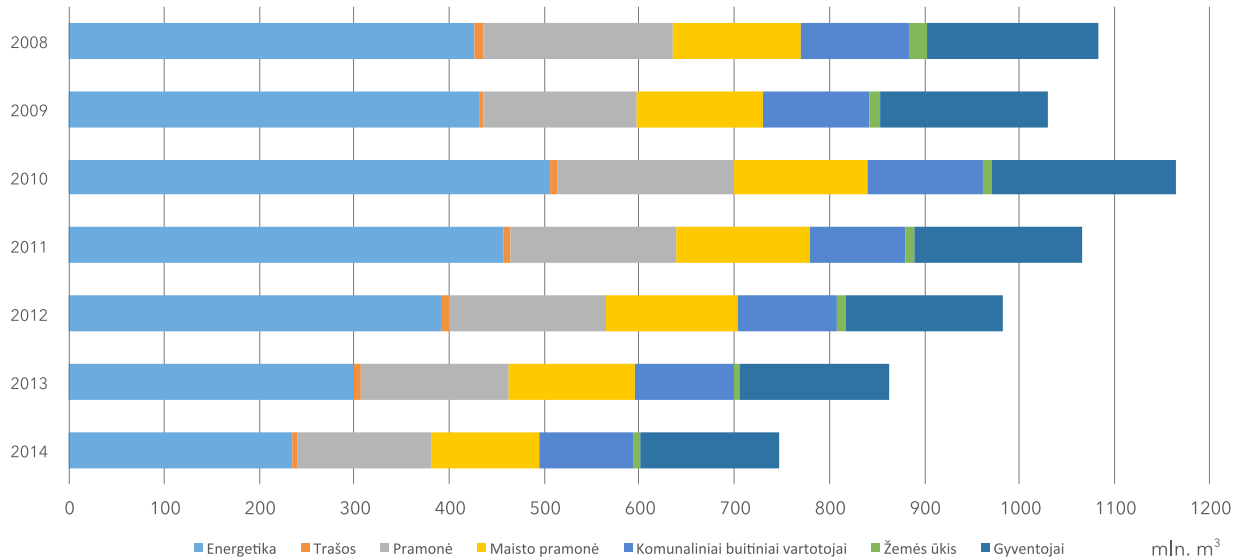
6 paveikslas.
Gamtinių dujų sunaudojimas ne energetikos sektoriuose 1993–2014 m. (tūkst. tne)

„LIETUVOS DUJŲ“ SKIRSTOMI GAMTINIŲ DUJŲ KIEKIAI

Nuo 2010 m. visoje Europoje, o taip pat ir Lietuvoje fiksuojamas reikšmingas skirstomo gamtinių dujų kiekio mažėjimas. Lietuvoje didžiausią įtaką šiam mažėjimui daro dujų keitimas biokuru. Vien tik analizuojant didžiausią gamtinių dujų kiekį skirstymo sistema transportuojantį centralizuoto šilumos tiekimo (toliau – CŠT) sektorių, gamtinių dujų dalis jo kuro balanse kasmet mažėja.

Per 2004–2013 m. gamtinių dujų dalis CŠT sektoriaus kuro struktūroje sumažėjo daugiau kaip 13 proc., o atsinaujinančių energijos išteklių dalis per paskutinį dešimtmetį nuolat didėjo. Svarbus veiksnys, kuris daro įtaką kuro rūšių diversifikacijai – atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo skatinimas. Europos parlamento ir tarybos direktyva 2009/28/EB dėl skatinimo naudoti atsinaujinančių išteklių

energiją ES šalims nustato planinį privalomąjį rodiklį – atsinaujinančių energijos išteklių (AEI) dalį bendrame galutiniame energijos suvartojime. Vadovaujantis direktyva, Lietuva privalo energijos, gautos naudojant AEI, dalį padidinti nuo 15 proc. 2005 m. iki 23 proc. 2020 m. Pažymėtina, kad dujų skirstymo kiekiai 2014 m. smuktelėjo dėl šiltos žiemos, šilumos ir elektros gamybos įmonėse sumažėjusios elektros gamybos.

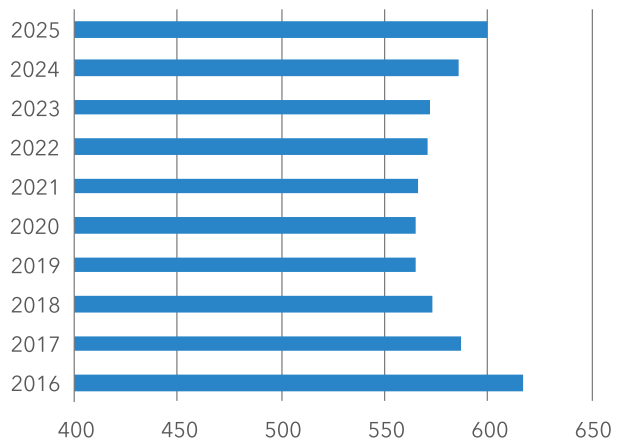
7 paveikslas.
Prie „Lietuvos dujų“ sistemos prijungtų vartotojų gamtinių dujų suvartojimas 2008-2014 metais

GAMTINIŲ DUJŲ POREIKIO PROGNOZĖ

Vertinant gamtinių dujų rinką ir suvartojimo situaciją, perspektyvoje prognozuojamas gamtinių dujų kiekio mažėjimas energetikos sektoriuje. Tikėtina, jog tam įtakos turės biokuro plėtra ir energetikos vartojimo efektyvinimas šilumos tiekimo sektoriuje. Prie dujų skirstomo kiekio mažėjimo taip pat prisidės ir 2016 metais įsigaliosiantis kvotų panaikinimas remtinai elektros energijos gamybai. Pramonei, žemės ūkiui ir gyventojams skirstomas gamtinių dujų kiekis keisis nežymiai ir išliks stabilus. Dėl augančio vartotojų skaičiaus ir tinklo plėtros, gamtinės dujos tampa vis labiau prieinamos vartotojams.

Prognozuojant skirstomus gamtinių dujų kiekius, vertinama prielaida, kad dujų kaina neaugs labiau, nei gyventojų perkamoji galia. Svarbu pažymėti, kad prognozė paremta stabilia rinkos vystymosi tendencija ir nėra vertinami tokie faktoriai, kaip ekonominis nuosmukis ar vidutinės metinės temperatūros didėjimas (8 pav.).

Nepaisant visų išorinių veiksnių, kurie mažina gamtinių dujų vartojimą, technologiniu ir ekologiniu požiūriu dujos yra efektyviausias iškastinis kuras. Įvertinant išplėtotą infrastruktūrą, gamtinės dujos išlieka perspektyvia kuro rūšimi.

8 paveikslas.
Gamtinių dujų poreikio prognozė 2016–2025 m. (mln. m³)

SUINTERESUOTŲ ŠALIŲ LŪKESČIAI IR JŲ ANALIZĖ

Iki 2015 m. trečio ketvirčio pabaigos „Lietuvos dujų“ valdoma gamtinių dujų skirstymo sistema naudojos 559 tūkst privačių dujų vartotojų ir 9 tūkst. verslo ir viešojo sektoriaus vartotojų. Dėl plačios „Lietuvos dujų“ veiklos geografijos ir specifikos bendrovei daug įtakos daro įvairios suinteresuotos šalys (pvz. klientai, Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija (VKEKK), Energetikos ministerija, miestų ir rajonų savivaldybės, investuotojai ir t.t.). „Lietuvos dujų“ veikla taip pat turi reikšmingą įtaką ir suinteresuotų šalių veiklai.

Dėl šių priežasčių, rengiant „Lietuvos dujų“ 2016–2025 m. investicijų planą buvo pasirinktas suinteresuotų šalių analizės modelis, kuris yra universalus, lankstus ir leidžia pateikti lengvai suvokiamą skirtingų suinteresuotų šalių lūkesčių analizę bei ją pagrįsti bendrovės veiksmus.

SUINTERESUOTŲ ŠALIŲ MODELIS

Suinteresuotų šalių modelio teorija pabrėžia, kad įmonė veikia daug platesnėje aplinkoje ir turi abipusius ryšius su dideliu skaičiumi suinteresuotų šalių.

Esant dideliame suinteresuotų šalių kiekiui, jų lūkesčiai skiriasi, kartais prieštarauja vieni kitiems. Todėl bendrovės vadovų užduotis yra atrasti balansą. Suinteresuotų šalių modelio viena iš kertinių idėjų yra tai, kad tik subalansuotai atsižvelgdama į suinteresuotų šalių lūkesčius bendrovė vystosi tvariai ir jos rezultatai yra ilgalaikiai.

Planavimas pagal suinteresuotų šalių modelį, vykdomas ilgajam (5–10 metų) laikotarpiui. Toliau pateikiami pagrindiniai suinteresuotų šalių analizės žingsniai, kurie buvo naudoti rengiant šį dokumentą (žr. 9 pav.):

9 paveikslas.
Suinteresuotų šalių analizės žingsniai.

Suinteresuotų šalių modelio arba jo principų taikymas strateginiame planavime ilgainiui tampa vienu iš populiariausių būdų atspindėti stiprėjančią organizacijos ir jos aplinkos ryšį. Suinteresuotų šalių modelis planuojant įmonės veiklą ypač aktualus ir pritaikomas reguliuojamas paslaugas teikiančioms, monopolinėms ar valstybės valdomoms įmonėms. Tokios įmonės veiklai įtakos turi daugiau suinteresuotų šalių, jos dažnai yra ne vien pelno siekiančios organizacijos ir turi rasti balansą tarp kardinaliai skirtingų lūkesčių.

SUINTERESUOTŲ ŠALIŲ MODELIO TAIKYMAS BENDROVEI „LIETUVOS DUJOS“

Bendrovės „Lietuvos dujos“ 2016–2025 m. investicijų plane išskiriamos 5 pagrindinės suinteresuotų šalių grupės ir jose nurodomos suinteresuotos šalys (žr. 10 pav.).

Dalies suinteresuotų šalių lūkesčiai sutampa, pvz. visi reguliatoriai iš esmės egzistuoja ginti ir užtikrinti klientų ir visuomenės skirtingų grupių interesus. Nepaisant to, siekiant išsamesnės analizės kiekvienos iš suinteresuotų šalių lūkesčiai pirmiausia analizuojami atskirai ir vėliau grupuojami į bendresnes grupes.

 Klientai	 Visuomenė	 Regulatoriai	 Energetikos sektorius	 Akcininkai
Stambūs verslo klientai (skirstymo sistemos naudotojai)	Lietuvos savivaldybių asociacija	VKEKK	AMBER GRID	„Lietuvos energija“
Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba	Lietuvos savivaldybių seniūnų asociacija	LR Energetikos ministerija	Nepriklausomi gamtinių dujų tiekėjai	Smulkieji akcininkai
Lietuvos nacionalinė vartotojų asociacija	Lietuvos energetikos institutas	Valstybinė energetikos inspekcija	GETBALTIC (Gamtinių dujų biržos operatorius)	LR Finansų ministerija
Lietuvos pramonininkų konfederacija		Valstybinė teritorijų planavimo ir statybos inspekcija		Investuotojų forumas
Lietuvos inžinerinės pramonės asociacija „Linpra“				Investuotojų asociacija
				VšĮ „Investuok Lietuvoje“

10 paveikslas.

„Lietuvos dujų“ suinteresuotų šalių grupės

SUINTERESUOTŲ ŠALIŲ LŪKESČIŲ ANALIZĖ

Suinteresuotų šalių lūkesčiai buvo identifikuoti remiantis šiais informacijos šaltiniais:

1. „Lietuvos dujų“ užsakytais tyrimais (Klientų pasitenkinimo tyrimu 2014 m., „Lietuvos dujų“ reputacijos tyrimu 2011 m.).
2. Suinteresuotų šalių apklausa (išsami informacija apie tyrimą pateikiama priede nr. 1 „Suinteresuotų šalių apklausos anketos“).
3. „Lietuvos dujų“ klientų apklausų analize.
4. Viešai prieinama informacija suinteresuotų šalių svetainėse arba jų viešai skelbiamuose dokumentuose.

Toliau pateikiamas kiekvienos iš identifikuotų suinteresuotų šalių trumpas aprašymas, jų sąsajos su „Lietuvos dujų“ veikla ir apibendrinti suinteresuotų šalių grupių lūkesčiai.

„Lietuvos dujos“ turi 559 tūkst. privačių dujų vartotojų ir 9 tūkst. verslo ir viešojo sektoriaus vartotojų. Bendrovės klientai labai įvairūs: nuo šilumos tiekimo iki stambių pramonės įmonių, dujas naudojančių įvairiuose gamybos procesuose, nuo privačių namų savininkų, dujas naudojančių šilumos bei karšto vandens gamybai iki daugiabučių gyventojų, kurie dujas naudoja gaminant maistą. Dėl tokios klientų įvairovės skiriasi ir jų lūkesčiai.

Stambūs klientai – prie gamtinių dujų skirstomojo tinklo prisijungusios verslo įmonės ir viešojo sektoriaus įstaigos, gamtines dujas dažniausiai naudoja gamybinėms (žaliava) reikmėms ir patalpų šildymui.

Lietuvos pramonininkų konfederacija. Pramonininkų konfederacija vienija daugiau kaip 2700 Lietuvoje veikiančių įmonių. Konfederacija atstovauja narių interesus įvairiose organizacijose, skatina ekologinių reikalavimų taikymą, verslo plėtrą ir yra bendra platforma, kuri padeda pasiekti verslo įmones. Nemaža dalis pramonės įmonių yra ir „Lietuvos dujų“ klientės, todėl Pramonininkų konfederacija išskirta kaip suinteresuota šalis, galinti efektyviai atstovauti verslo įmones ir suteikti nuomonę apie verslo lūkesčius, susijusius su gamtinių dujų skirstymu.

Lietuvos nacionalinė vartotojų federacija. Federacija atstovauja viešąjį vartotojų interesą, siekia, kad vartotojų teisės būtų integruojamos į valstybės valdymą ir vykdo šviečiamąją veiklą. Federacija mato energetikos paslaugas kaip: „svarbiausias Lietuvos vartotojams paslaugas, atsižvelgiant į jų kainą bei kokybę. Energetinės paslaugos daugiausiai yra teikiamos monopolinių įmonių, todėl vartotojų teisės šiame sektoriuje yra labiausiai pažeidžiamos“.

Lietuvos inžinerinės pramonės asociacija „Linpra“. Asociacija tarptautiniu ir nacionaliniu lygmeniu atstovauja metalo gaminių, mašinų ir įrangos, prietaisų, elektrotechnikos ir elektronikos pramonės sektoriaus įmonių interesus. Nemaža dalis asociacijos įmonių yra ir „Lietuvos dujų“ klientės.

Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba. Tarnyba koordinuoja institucijų veiklą vartotojų teisių apsaugos srityje, atstovauja Lietuvą tarptautinėse organizacijose, gina vartotojų viešąjį interesą, nagrinėja skundus, užsiima šviečiamąją veikla. „Lietuvos dujų“ klientai, nepatenkinti teikiamų paslaugų kokybe, savo interesus gali ginti padedami šios institucijos. Šios institucijos pagrindinis lūkestis – kokybiškos „Lietuvos dujų“ paslaugos.

KLIENTŲ LŪKESČIAI

Suinteresuotų šalių apklausa. Suinteresuotų šalių lūkesčių įvertinimo anketas šioje grupėje (žr. 11 pav.) užpildė stambūs „Lietuvos dujų“ klientai (sistemos naudotojai), Lietuvos inžinerinės pramonės asociacija „Linpra“, Lietuvos nacionalinė vartotojų federacija, Lietuvos pramonininkų konfederacija. Svarbiausiais lūkesčiais įvardinti nepertraukiamas gamtinių dujų skirstymas, energetinis efektyvumas ir tausojantis gamtinių dujų vartojimas, skirstomųjų dujotiekių ir jų įrenginių saugumas bei „Lietuvos dujų“ veiklos efektyvumas.

Mažiausiai svarbiais lūkesčiais klientų grupės suinteresuotos šalys laiko bendradarbiavimą vykdant socialinės atsakomybės projektus, konsultacijų teikimą apie „Lietuvos dujų“ paslaugas, skirstomojo dujų tinklo plėtrą į nedujofikuotas šalies savivaldybes.

Suinteresuotų šalių lūkesčiai	Stambūs klientai (sistemos naudotojai)	Lietuvos nacionalinė vartotojų federacija	Lietuvos inžinerinės pramonės asociacija „Linpra“	Lietuvos pramonininkų konfederacija	Vidutinis vertinimas
Nepertraukiamas gamtinių dujų skirstymas	4	4	3	4	3,8
Energetinis efektyvumas ir tausojantis gamtinių dujų vartojimas	4	4	4	3	3,8
Operatyvus teisinių ginčų sprendimas	3	4	2	3	3
Greitas skirstymo atnaujinimas po dujotiekių pažeidimų / avarijų	4	4	2	4	3,5
Gamtinių dujų patekimo į aplinką mažinimas	3	4	2	3	3
Skirstomojo tinklo modernizavimas, senų dujotiekių rekonstravimas	3	4	3	3	3,25
Skirstomųjų dujotiekių ir jų įrenginių saugumas	4	4	3	4	3,75
Bendradarbiavimas vykdant energetinio efektyvumo tyrimus bei taikant inovacijas	3	4	3	2	3
Bendradarbiavimas vykdant socialinės atsakomybės projektus	2	4	1	2	2,25
Konsultacijų teikimas apie „Lietuvos dujų“ paslaugas	3	4	1	2	2,5
Operatyvus apsikeitimas informacija su „Lietuvos dujomis“	3	4	3	3	3,25
„Lietuvos dujų“ veiklos efektyvumas	3	4	4	4	3,75
Išsami informacija apie „Lietuvos dujų“ investicinius projektus	2	4	3	3	3
Skirstomojo dujų tinklo plėtra į nedujofikuotas šalies savivaldybes	2	4	2	1	2,25
Operatyvus reagavimas į pranešimus apie galimus dujų nuotėkius	4	4	2	4	3,5
Švietimas saugaus ir efektyvaus gamtinių dujų vartojimo klausimais	3	4	1	2	2,5

11 paveikslas.
Klientų grupės lūkesčių įvertinimas.

Visuomenės interesus atstovauja daug skirtingus tikslus turinčių organizacijų. Atliekant suinteresuotų šalių analizę, daugiausiai buvo apklausiamos savivaldos institucijas vienijančios organizacijos.

Lietuvos savivaldybių asociacija. Lietuvoje yra 60 savivaldybių, kurios koordinuoja švietimo, teritorijų planavimo, visuomenės informavimo, rekreacijos sritis. 41-oje iš jų bendrovė „Lietuvos dujos“ vykdo savo veiklą. Savivaldybės geriausiai žino miestų plėtros planus, „Lietuvos dujos“ su jomis derina bei koordinuoja tinklų plėtros bei rekonstravimo planus, naujų vartotojų prijungimą.

Lietuvos savivaldybių seniūnų asociacija. Asociacija vienija 433 seniūnijas visoje Lietuvoje. Asociacija koordinuoja ir skatina bendradarbiavimą tarp seniūnijų, stiprina vietos valdžios, verslo ir nevyriausybinų organizacijų partnerystę, skatina aktyvų piliečių dalyvavimą priimančioms sprendimams, stiprina bendruomeninio judėjimo plėtrą. Seniūnijos yra arčiausiai gyventojų ir geriausiai gali perteikti jiems kylančias problemas. „Lietuvos dujos“ informuoja seniūnijas apie dujų tiekimo sutrikimus, planuojamus rekonstrukcijų ir plėtros darbus.

VISUOMENĖS LŪKESČIAI

Skirtingos suinteresuotos šalys turi persidengiančių lūkesčių. Renkant suinteresuotų šalių lūkesčius buvo išsiųstos anketos visuomenės interesą atstovaujančioms suinteresuotoms šalims. Gauta 15 atsakymų. Apibendrinant apklausos duomenis ir viešai prieinamą informaciją, galima teigti, kad visuomenės interesą atstovaujančioms suinteresuotoms šalims svarbiausia yra energetinis efektyvumas ir tausojantis gamtinių dujų vartojimas, greitas skirstymo atnaujinimas po dujotiekių pažeidimų, skirstomųjų dujotiekių ir jų įrenginių saugumas, skirstomojo dujų tinklo plėtra į nedujofikuotas šalis savivaldybes bei operatyvus reagavimas į pranešimus apie galimus dujų nuotėkius. Mažiausiai svarbūs visuomenės lūkesčiai: bendradarbiavimas vykdamas energetinio efektyvumo tyrimus bei taikant inovacijas ir operatyvus apsikeitimas informacija su „Lietuvos dujomis“.

Suinteresuotų šalių lūkesčiai	Lietuvos savivaldybių asociacija	Lietuvos savivaldybių seniūnų asociacija	Vidutinis vertinimas
Nepertraukiamas gamtinių dujų skirstymas	4	3	3,5
Energetinis efektyvumas ir tausojantis gamtinių dujų vartojimas	4	4	4
Operatyvus teisinių ginčų sprendimas	4	3	3,5
Greitas skirstymo atnaujinimas po dujotiekių pažeidimų / avarių	4	4	4
Gamtinių dujų patekimo į aplinką mažinimas	4	3	3,5
Skirstomojo tinklo modernizavimas, senų dujotiekių rekonstravimas	3	4	3,5
Skirstomųjų dujotiekių ir jų įrenginių saugumas	4	4	4
Bendradarbiavimas vykdamas energetinio efektyvumo tyrimus bei taikant inovacijas	2	2	2
Bendradarbiavimas vykdamas socialinės atsakomybės projektus	3	3	3
Konsultacijų teikimas apie „Lietuvos dujų“ paslaugas	2	3	2,5
Operatyvus apsikeitimas informacija su „Lietuvos dujomis“	2	2	2
„Lietuvos dujų“ veiklos efektyvumas	3	3	3
Išsami informacija apie „Lietuvos dujų“ investicinius projektus	3	4	3,5
Skirstomojo dujų tinklo plėtra į nedujofikuotas šalis savivaldybes	4	4	4
Operatyvus reagavimas į pranešimus apie galimus dujų nuotėkius	4	4	4
Švietimas saugaus ir efektyvaus gamtinių dujų vartojimo klausimais	4	3	3,5

12 paveikslas.
Visuomenės lūkesčių įvertinimas

Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija (toliau VKEKK) yra viena iš reikšmingiausių institucijų „Lietuvos dujų“ veiklai, su kuria bendrovė bendradarbiauja, siekiant užtikrinti vartotojų lūkesčius atitinkančią paslaugų kokybę ir didinant veiklos efektyvumą. VKEKK tvirtina energetikos objektų (tinklų, sistemų, įrenginių) prijungimo į kainius, vadovaudamasi atskirų energetikos sektorių teisinius pagrindus reglamentuojančiuose įstatymuose nustatytais bendraisiais įkainių nustatymo kriterijais, prižiūri ir kontroliuoja, kaip suteikiama teisė prijungti įrenginius prie gamtinių dujų sistemos ir kaip taikomos prijungimo įmokos. Komisija taip pat nustato metodikas, pagal kurias apskaičiuojamos ar nustatomos sąlygos, susijusios su prijungimu ir prieiga prie gamtinių dujų skirstymo sistemų.

Valstybinė energetikos inspekcija. Pagrindinis Valstybinės energetikos inspekcijos (toliau VEI) veiklos tikslas yra atlikti fizinių ir juridinių asmenų energetikos įrenginių techninę valstybinę kontrolę, siekiant užtikrinti patikimą, efektyvą ir saugų energetikos išteklių tiekimą ir vartojimą. „Lietuvos dujos“ ir VEI glaudžiai bendradarbiauja spręsdamos techninius šios srities klausimus.

VEI išduoda „Lietuvos dujoms“ ir jos rangovams atestatus energetikos įrenginiams eksploatuoti, sustabdo ir panaikina jų galiojimą bei kontroliuoja, kaip laikomasi šiuose atestatuose nustatytos veiklos vykdymo sąlygų bei teisės aktų reikalavimų.

Valstybinė teritorijų planavimo ir statybos inspekcija. Ši institucija vykdo teritorijų planavimo ir statybos valstybinę priežiūrą, užtikrina, kad teritorijų planavimas būtų vykdomas teisėtai. Bendrovė „Lietuvos dujos“ bendradarbiauja su šia institucija, kuri teikia oficialius pritarimus dujotiekių bei kitų statinių projektams.

LR Energetikos ministerija (toliau EM) formuoja valstybės politiką energetikos sektoriuje ir organizuoja jos įgyvendinimą, t.y. formuoja „Lietuvos dujų“ veiklai reikšmingą įstatyminę bazę, susijusią su energijos tiekimo, energetikos objektų ir įrenginių saugumo, gamtinių dujų skirstymo įrenginių įrengimo, eksploatavimo, naudojimo ir kitais techniniais aspektais. Ši suinteresuota šalis taip pat nustato asmenų, turinčių teisę eksploatuoti energetikos įrenginius, atestavimo tvarką ir sąlygas. EM ir „Lietuvos dujų“ atstovai jau daugelį metų bendradarbiauja įvairiose darbo grupėse ir inicijuoja pokyčius Lietuvos gamtinių dujų sistemoje.

REGULATORIŲ LŪKESČIAI

Apibendrinant galima teigti, kad pagrindiniai su reguliavimu susijusių suinteresuotų šalių lūkesčiai „Lietuvos dujų“ atžvilgiu yra:

- Racionali ir konkurencinga paslaugų kaina.
- Vartotojų lūkesčius atitinkanti ir gerėjanti paslaugų kokybė.
- Gamtinių dujų skirstomojo tinklo saugumas bei patikimumas.
- Veiklos skaidrumas bei efektyvumo didinimas.

AMBER GRID, AB Lietuvos gamtinių dujų perdavimo sistemos operatorius, atsakingas už gamtinių dujų perdavimą (transportavimą aukšto slėgio vamzdynais) sistemos naudotojams, gamtinių dujų infrastruktūros eksploatavimą, priežiūrą ir plėtojimą. Bendrovė „Amber Grid“ šią veiklą vykdo nuo 2013 m. rugpjūčio 1 d. „Amber Grid“ perdavimo sistema sujungta su Latvijos Respublikos, Baltarusijos Respublikos ir Rusijos Federacijos Kaliningrado srities gamtinių dujų perdavimo sistemomis, Klaipėdos suskystintų gamtinių dujų terminalu ir Lietuvos skirstymo sistemų operatorių skirstymo sistemomis. „Lietuvos dujos“, vykdydamos gamtinių dujų skirstymo veiklą, glaudžiai bendradarbiauja su „Amber Grid“.

GET Baltic, UAB (Gamtinių dujų rinkos operatorius) organizuoja prekybą gamtinių dujų biržoje. Svarbiausias biržos operatoriaus uždavinys – plėtoti, ekonominiais principais pagrįstą, skatinančią konkurenciją bei kuriančią vertę

gamtinių dujų sektoriui ir jo dalyviams gamtinių dujų biržą. Gamtinių dujų birža – tai dar vienas būdas gamtinėms dujoms įsigyti ar parduoti, kuris suteikia rinkos dalyviams dar daugiau lankstumo, planuojant savo verslo procesus. Bendrovė „Lietuvos dujos“ yra viena iš gamtinių dujų biržos dalyvių.

Nepriklausomi gamtinių dujų tiekėjai (UAB „Lietuvos dujų tiekimas“). Gamtinių dujų tiekimo licencijos suteiktos 32 Lietuvoje veikiančioms įmonėms. Atliekant suinteresuotų šalių apklausą, pasirinkta apklausti daugiausiai vartotojų turinčią tiekimo įmonę „Lietuvos dujų tiekimas“. Pagrindinė „Lietuvos dujų tiekimo“ veikla – gamtinių dujų pardavimas klientams. Bendrovė tiekia dujas įmonėms, viešojo sektoriaus įstaigoms ir gyventojams – iš viso daugiau kaip 560 tūkst. klientų. „Lietuvos dujų tiekimas“ tiesiogiai suinteresuoti skirstomųjų dujotiekių veikimo patikimumu ir saugumu.

ENERGETIKOS SEKTORIAUS LŪKESČIAI

Svarbiausi energetikos sektoriaus dalyvių, kurių veikla betarpiškai susijusi su „Lietuvos dujomis“, lūkesčiai yra skirstomojo dujų tinklo plėtra į nedujofikuotas šalis savivaldybes, operatyvus apsikeitimas informacija su „Lietuvos dujomis“, greitas reagavimas į pranešimus apie galimus dujų nuotėkius. Mažiausiai reikšmingi lūkesčiai: energetinis efektyvumas ir tausojantis gamtinių dujų vartojimas, bendradarbiavimas vykdant socialinės atsakomybės projektus, išsami informacija apie „Lietuvos dujų“ investicinius projektus.

Suinteresuotų šalių lūkesčiai	AMBER GRID	Get Baltic	Lietuvos dujų tiekimas	Vidutinis vertinimas
Nepertraukiamas gamtinių dujų skirstymas	1	4	4	3
Energetinis efektyvumas ir tausojantis gamtinių dujų vartojimas	1	3	1	1,6
Operatyvus teisinių ginčų sprendimas	1	3	2	2
Greitas skirstymo atnaujinimas po dujotiekių pažeidimų / avarijų	1	4	4	3
Gamtinių dujų patekimo į aplinką mažinimas	1	4	4	3
Skirstomojo tinklo modernizavimas, senų dujotiekių rekonstravimas	1	3	4	2,6
Skirstomųjų dujotiekių ir jų įrenginių saugumas	1	4	4	3
Bendradarbiavimas vykdant energetinio efektyvumo tyrimus bei taikant inovacijas	4	3	2	3
Bendradarbiavimas vykdant socialinės atsakomybės projektus	1	3	2	2
Konsultacijų teikimas apie „Lietuvos dujų“ paslaugas	1	3	3	2,3
Operatyvus apsikeitimas informacija su „Lietuvos dujomis“	4	4	3	3,6
„Lietuvos dujų“ veiklos efektyvumas	1	3	4	2,6
Išsami informacija apie „Lietuvos dujų“ investicinius projektus	1	3	3	2,3
Skirstomojo dujų tinklo plėtra į nedujofikuotas šalis savivaldybes	4	4	4	4
Operatyvus reagavimas į pranešimus apie galimus dujų nuotėkius	1	4	4	3
Švietimas saugaus ir efektyvaus gamtinių dujų vartojimo klausimais	1	3	3	2,3

13 paveikslas.
Energetikos sektoriaus lūkesčių įvertinimas.

Lietuvos Respublikos Vyriausybė/Valstybė.

Šiuo metu Vyriausybė atnauja Nacionalinę energetinės nepriklausomybės strategiją ir pasirinks ekonomiškai naudingiausių ir vartotojams priimtinausių valstybės savarankiško apsirūpinimo energijos ištekliais strateginį sprendimą, kuris turės įtakos ir „Lietuvos dujų“ veiklai.

Vyriausybės programoje numatyta, kad bus siekiama didinti energijos vartojimo efektyvumą, išspręsti gamtinių dujų tiekimo diversifikavimo problemą, mažinant priklausomybę nuo vienintelio dujų tiekėjo. Vyriausybė taip pat yra numaciusi spręsti Lietuvoje esamo vamzdyno sužiedinimo ir esamų vamzdynų pralaidumo išplėtimo klausimus. Visame energetikos sektoriuje taupymo tikslais suplanuota diegti išmaniosios apskaitos sistemas. Taip pat plėtoti visuomenės švietimą energetikos, atsinaujinančių energijos išteklių panaudojimo ir energijos taupymo klausimais. Planuojama keisti teisinį reguliavimą energijos perdavimo ir skirstymo srityje, siekiant užtikrinti, kad reguliatorius, tvirtindamas perdavimo ir skirstymo paslaugų tarifus, atsižvelgtų į energijos vartojimo efektyvumo kriterijus.

Valstybė iš „Lietuvos dujų“ tikisi sklandaus dalyvavimo aukščiau minėtuose procesuose bei:

- Skaidrios ir pelningos veiklos, kuri reguliariai dividendais papildytų valstybės biudžetą.
- Teigiamo monopolinės įmonės įvaizdžio bei prioriteto aukštos kokybės paslaugoms.
- Tvariai augančios valdomo turto vertės ir veiklos efektyvumą didinančių projektų įgyvendinimo.
- Greito ir lankstaus prisitaikymo prie naujų ir keičiamų Lietuvos ir ES teisės reikalavimų.

LR Finansų ministerija, būdama „Lietuvos energija“, UAB pagrindine akcininke, kartu yra ir „Lietuvos dujų“ savininkė. Finansų ministerija yra atsakinga už jai valdymo teise patikėtų įmonių veiklos rezultatus, efektyvumo didinimą bei veiklos skaidrumą. „Lietuvos dujų“ veiklai svarbi Finansų ministerijos kuriojama sritis yra programų, pagal kurias skiriama ES 2014-2020 m. parama, rengimas ir koordinavimas. „Lietuvos dujos“ turi galimybių pasinaudoti Europos Sąjungos struktūrinių fondų parama siekdama modernizuoti skirstomojo tinklo objektus.

Lietuvos energija, UAB (toliau LE), valdo didžiausią „Lietuvos dujų“ akcijų dalį (96,6 proc.). Likusi akcijų dalis listinguojama vertybinių popierių biržoje. Pagrindiniai LE, kaip tiesioginio akcininko, lūkesčiai siekiant LE 2014-2020 m. Veiklos strategijoje išsakyto pagrindinio tikslo – tvaraus vertės didinimo yra:

- Nuolat didinti veiklos efektyvumą – mažinti veiklos sąnaudas, optimizuojant veiklos procesus.
- Užtikrinti kokybišką klientų aptarnavimą, diegti technologines naujoves ir plėsti nuotolinius klientų aptarnavimo kanalus.
- Teikti kokybiškas energijos skirstymo paslaugas – užtikrinti tinkamą tinklo įrenginių techninę būklę, sistemingai modernizuoti ir automatizuoti gamtinių dujų skirstomąjį tinklą.

Smulkieji akcininkai. LE nuosavybės teise valdo 96,6 proc. „Lietuvos dujų“ akcijų, likusi jų dalis priklauso smulkiesiems akcininkams. Smulkiaisiais akcininkais laikomi tokie akcininkai, kurie dėl labai mažo turimų akcijų kiekio savo balsavimu negali daryti įtakos jokiems sprendimams, tačiau turi teisę dalyvauti akcininkų susirinkime ir gauti dividendus.

Smulkieji akcininkai yra suinteresuoti:

- Skaidria ir pelninga „Lietuvos dujų“ veikla.
- Reguliariais dividendų išmokėjimais.
- Stabilia arba augančia „Lietuvos dujų“ akcijų kaina.

Investuotojų asociacija. Asociacijos pagrindinė veikla apima tokias veiklas, kaip dėmesio atkreipimas ir įspėjimas apie galimybes bei rizikas, susijusias su investavimu, įvairaus pobūdžio renginių asociacijos nariams organizavimas, kurių metu siekiama ugdyti jų kompetenciją bei suvokimą apie finansų rinkas, smulkiųjų investuotojų teisių gynimas bei atstovavimas. Investuotojų asociacijos atstovai stebi ir neretai viešai komentuoja „Lietuvos dujų“ veiklos efektyvumą, finansinius rezultatus, akcijų kainos pokyčius, sprendimus dėl dividendų išmokėjimo, skirstomųjų tinklų įmonių sujungimo procesą.

Investuotojų forumas. Tai nepriklausoma verslo asociacija, jungianti stambiausius ir aktyviausius investuotojus į Lietuvos ekonomiką. Asociacija siekia gerinti verslo aplinką ir investicinį klimatą Lietuvoje, bendradarbiaujant su valstybės institucijomis ir verslo bendruomene. Lietuvoje investuojančioms įmonėms yra svarbi „Lietuvos dujų“, kaip infrastruktūrinės įmonės veikla, susijusi su greitu ir nebrangiu prijungimu prie skirstomojo tinklo, saugiu ir patikimu dujų skirstymu.

VšĮ „Investuok Lietuvoje“. Tai tiesioginių užsienio investicijų plėtros agentūra, kuri siekia didinti Lietuvos ekonomikos konkurencingumą, investicinį patrauklumą ir šalies žinomumą pasaulyje. Lietuvoje investuojančioms įmonėms, kurias siekia pritraukti „Investuok Lietuvoje“ yra svarbi „Lietuvos dujų“ kaip infrastruktūrinės įmonės veikla, susijusi su greitu ir nebrangiu prijungimu prie skirstomojo tinklo, saugiu ir patikimu dujų skirstymu.

Apibendrinant investuotojų apklausos duomenis ir viešai prieinamą informaciją galima teigti, kad šiai suinteresuotų šalių grupei svarbiausia yra nepertraukiamas gamtinių dujų skirstymas, greitas skirstymo atnaujinimas po dujotiekių pažeidimų, „Lietuvos dujų“ veiklos efektyvumas, skirstomojo tinklo modernizavimas, senų dujotiekių rekonstravimas. Mažiausiai reikšmingi lūkesčiai: bendradarbiavimas vykdant socialinės atsakomybės projektus, švietimas saugaus ir efektyvaus gamtinių dujų vartojimo klausimais.

Suinteresuotų šalių lūkesčiai	Investuotojų asociacija	Investuok Lietuvoje	Investuotojų forumas	Vidutinis vertinimas
Nepertraukiamas gamtinių dujų skirstymas	4	4	4	4
Energetinis efektyvumas ir tausojantis gamtinių dujų vartojimas	4	3	4	3,3
Operatyvus teisinių ginčių sprendimas	4	4	3	3,3
Greitas skirstymo atnaujinimas po dujotiekių pažeidimų / avarių	4	4	4	4
Gamtinių dujų patekimo į aplinką mažinimas	4	3	4	3,3
Skirstomojo tinklo modernizavimas, senų dujotiekių rekonstravimas	4	3	4	3,3
Skirstomųjų dujotiekių ir įrenginių saugumas	4	3	4	3,3
Bendradarbiavimas vykdant energetinio efektyvumo tyrimus bei taikant inovacijas	3	2	4	3
Bendradarbiavimas vykdant socialinės atsakomybės projektus	2	2	3	2,3
Konsultacijų teikimas apie „Lietuvos dujų“ paslaugas	2	3	3	2,6
Operatyvus apsikeitimas informacija su „Lietuvos dujomis“	3	3	3	3
„Lietuvos dujų“ veiklos efektyvumas	4	3	4	3,3
Išsami informacija apie „Lietuvos dujų“ investicinius projektus	3	3	3	3
Skirstomojo dujų tinklo plėtra į nedujofikuotas šalies savivaldybes	3	2	3	2,6
Operatyvus reagavimas į pranešimus apie galimus dujų nuotėkius	4	3	4	3,3
Švietimas saugaus ir efektyvaus gamtinių dujų vartojimo klausimais	2	1	4	2,3

14 paveikslas.
Akcininkų grupės lūkesčių įvertinimas

SUINTERESUOTŲ ŠALIŲ GRUPIŲ IR JŲ LŪKESČIŲ SAŠAJA

Žemiau pateikti apibendrinti suinteresuotų šalių lūkesčiai ir suinteresuotų šalių grupės bei pažymėta, kuris lūkestis svarbus kiekvienai iš grupių.

Suinteresuotų šalių lūkesčiai	Klientai	Visuomenė	Regulatoriai	Energetikos sektorius	Akcininkai ir investuotojai	Vidutinis vertinimas
Energetinis efektyvumas ir tausojantis gamtinių dujų vartojimas	+	+	+	+	+	4
Operatyvus teisinių ginčų sprendimas	+	+		+	+	3
Greitas skirstymo atnaujinimas po dujotiekių pažeidimų / avarijų	+		+		+	3
Gamtinių dujų patekimo į aplinką mažinimas	+	+	+	+	+	4
Skirstomojo tinklo modernizavimas, senų dujotiekių rekonstravimas		+	+		+	3
Skirstomųjų dujotiekių ir jų įrenginių saugumas	+		+	+	+	3
Bendradarbiavimas vykdant energetinio efektyvumo tyrimus bei taikant inovacijas	+	+	+	+	+	4
Bendradarbiavimas vykdant socialinės atsakomybės projektus	+	+		+		3
Konsultacijų teikimas apie „Lietuvos dujų“ paslaugas	+	+				2
Operatyvus apsikeitimas informacija su „Lietuvos dujomis“	+	+		+		3
„Lietuvos dujų“ veiklos efektyvumas				+	+	3
Išsami informacija apie „Lietuvos dujų“ investicinius projektus			+	+	+	3
Skirstomojo dujų tinklo plėtra į nedujofikuotas šalies savivaldybes			+		+	3
Operatyvus reagavimas į pranešimus apie galimus dujų nuotėkius	+	+		+		3
Švietimas saugaus ir efektyvaus gamtinių dujų vartojimo klausimais	+	+	+	+	+	4
Švietimas saugaus ir efektyvaus gamtinių dujų vartojimo klausimais	+	+			+	3

15 paveikslas.

Visų suinteresuotų šalių lūkesčių pasiskirstymas

„LIETUVOS DUJŲ“ INVESTAVIMO KRYPTYS 2016-2025 M.

Bendrovė „Lietuvos dujos“, siekdama įtvirtinti ilgalaikę partnerystę su esamais ir būsimais gamtinių dujų sistemų naudotojais bei jų vartotojais ir toliau užtikrinti patikimą, saugų, nepertraukiamą gamtinių dujų skirstymą nuolat investuoja į gamtinių dujų skirstymo sistemą.

Žemiau išvardintos pagrindinės 10 metų investavimo kryptys yra nustatytos įvertinus:

- pagrindinių suinteresuotų šalių lūkesčius;
- aukštų tinklo saugumo ir patikimumo rodiklių išlaikymo poreikį;
- gamtinių dujų poreikio prognozę;
- gamtinių dujų skirstomojo tinklo dujotiekių techninę būklę, įskaitant ir tinklo amžių.

Šioje dalyje pateikiamas kiekvienos investicijų krypties aprašymas pagal tipinę struktūrą:

1. Kodėl vykdomos šios investicijos?
2. Investavimo tikslas
3. Aprašymas ir technologijos.

1 KRYPTIS. GAMTINIŲ DUJŲ SKIRSTYMO SISTEMOS PLĖTRA

Kodėl vykdomos šios investicijos? Nors bendras gamtinių dujų suvartojimas mažėja, tačiau prie bendrovės „Lietuvos dujos“ valdomo skirstomojo dujotiekio kasmet prijungiama po kelis tūkstančius naujų vartotojų. Taip pat įvertinus ir išanalizavus pagrindinių suinteresuotų šalių lūkesčius matyti, kad iš „Lietuvos dujų“ tikimasi nepertraukiamo gamtinių dujų skirstymo, skirstomojo tinklo modernizavimo, senų dujotiekių rekonstravimo bei skirstomųjų dujotiekių ir jų įrenginių saugumo užtikrinimo. Šių suinteresuotų šalių bendrovei keliamų uždavinių nepavyktų įgyvendinti, jei toliau augant naujų gamtinių dujų vartotojų skaičiui nebūtų investuojama į skirstymo sistemos plėtrą, siekiant ją kuo efektyviau išnaudoti, tuo pačiu užtikrinant pačios sistemos patikimumą bei saugumą.

Investavimo tikslas. Iki 2025 m. plėtoti skirstomųjų dujotiekių sistemą, nutiesiant 907,1 km tinklų naujų gamtinių dujų vartotojų prijungimui, tuo užtikrinant skirstymo sistemos patikimumą ir saugumą.

Aprašymas ir technologijos. Naujos „Lietuvos dujų“ skirstymo sistemos įrengiamos, naujų vartotojų gamtinių dujų sistemos prie Bendrovės skirstymo sistemos prijungiamos vadovaujantis:

- Lietuvos Respublikos Energetikos įstatymu,
- Lietuvos Respublikos Gamtinių dujų įstatymu,
- naujų perdavimo ar skirstymo sistemų nedujofikuotoje teritorijoje įrengimo, naujų vartotojų gamtinių dujų sistemų prijungimo prie perdavimo ar skirstymo sistemų ir vartotojų gamtinių dujų sistemų įrengimo tvarkos aprašu,
- naujų gamtinių dujų sistemų, tiesioginių vamzdynų ir biodujų gamybos įrenginių prijungimo prie veikiančių gamtinių dujų perdavimo ar skirstymo sistemų tvarkos ir sąlygų aprašu,
- gamtinių dujų naujų vartotojų, naujų gamtinių dujų sistemų ir biodujų jėginių prijungimo įkainių nustatymo metodika,

- Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos nutarimais dėl Bendrovės buitinių vartotojų sistemų prijungimo įkainių nustatymo,
- energetikos įmonių investicijų vertinimo ir derinimo Valstybinėje kainų ir energetikos kontrolės komisijoje tvarkos aprašu,
- kitais dujotiekių įrengimą bei naujų vartotojų gamtinių dujų sistemų prijungimą reglamentuojančiais teisės aktais ir Bendrovės vidaus tvarkomis.

Bendrovė prie skirstymo sistemos prijungia visus naujus vartotojus, kurie atitinka ir vykdo minėtuose teisės aktuose nustatytus reikalavimus.

Bendrovė skirstymo sistemos plėtrą vykdo pagal savo parengtus ilgalaikius ir trumpalaikius (vienerių metų) plėtros planus.

Atskirais atvejais investicijas, skirtas naujų dujų sistemų plėtrai, reikia suderinti su Valstybine kainų ir energetikos kontrolės komisija (VKEKK). Naujų vartotojų prijungimas prie Bendrovės sistemų, kai vartotojas atsiskaito su Bendrove už prijungimo paslaugą teisės aktų nustatyta tvarka, suprantamas kaip su Komisija suderintos investicijos vykdymas ir papildomas derinimas tokiai investicijai nereikalingas. Investicijos naujam vartotojui prijungti, kai investicijų vertė viršija 2 mln. EUR, turi būti papildomai suderinamos su VKEKK.

SISTEMOS PLĖTROS VYKDYMO STRATEGINĖS KRYPTYS

Bendrovės gamtinių dujų skirstymo veiklos strategijoje 2015–2020 metams (strategija patvirtinta 2015-07-31) numatytos kryptys (uždaviniai), vykdant skirstymo sistemos plėtrą:

1. Pritraukti ir prijungti naujus vartotojus, racionaliai išnaudojant esamą skirstymo sistemą.
2. Per 2016 m. I pusmetį parengti potencialių prie dujų sistemos neprijungtų vartotojų, esančių teritorijose, kuriose išvystyta skirstymo sistema, nustatymo ir skatinimo metodiką. Ja vadovaujantis bus dirbama su namų ūkiais, siekiant pakeisti jų būsto šildymui naudojamus energijos išteklius į gamtines dujas, taip pat, nebuitiniais vartotojais, siekiančiais keisti naudojamą centralizuotą šildymą į nepriklausomą šildymą gamtinėmis dujomis.
3. Per 2015–2020 m. planuojama prijungti apie 3 tūkst. naujų vartotojų kasmet.
4. Bendradarbiauti su savivaldybėmis (mažinti administracinius barjerus, vykdyti miestams naudingą plėtrą). Savivaldybių vadovai bus informuojami apie dujų skirstymo sistemos operatoriaus savivaldybės teritorijoje nuveiktą, vykdomą ir numatomą atlikti veiklą, t. y. Bendrovė teiks informaciją apie paskirstytą gamtinių dujų kiekį, vartotojų skaičių, esamą ir numatytą dujofikuoti teritoriją, gamtinių dujų poveikį oro užterštumui, naudojamą kuro balansą ir dujų kiekį jame bei kitą aktualią informaciją, kuria pasinaudojus savivaldybėms bus sudaromos sąlygos priimti efektyvesnius, geriausiai bendruomenės poreikius atitinkančius sprendimus.
5. Trumpinti naujų vartotojų prijungimo procesus. Nacionaliniuose teisės aktuose (pvz. statybos įstatymas, STR) yra nurodyti ilgi ir plėtrai nepalankūs statybų dokumentacijos vertinimo terminai, t. y. nustatyti per ilgą laiką trečiųjų šalių veiksams, kurie daro įtaką naujų vartotojų prijungimo terminams. Dėl šios priežasties dalis vartotojų atsisako ilgai trunkančių procedūrų ir įmonė praranda potencialius klientus. Bendrovė teiks teisės aktų keitimo siūlymus tam, kad būtų inicijuotas teisės aktų peržiūrėjimas dėl statybos leidimų išdavimo ir kitų dokumentų suderinimo terminų trumpinimo.
6. Planuojama teikti papildomą paslaugą būsimiems gamtinių dujų vartotojams – sudaryti galimybę pasirašyti prijungimo sutartį elektroninėje erdvėje (įmokos sumokėjimas per banką bus laikomas kaip prijungimo sutarties pasirašymas). Bus atliekama nuolatinė naujų

virtotojų prijungimo procesų peržiūra ir tobulinimas. Trumpinant virtotojų prijungimo terminus ir paprastinant procedūras bus sudarytos ilgalaikės dujotiekio projektavimo ir statybos darbų sutartys įvadų ir skirstomojo dujotiekio iki 200 metrų statybai.

7. Vykdyti išankstinį dokumentų paruošimą (statybos leidimai, projektai). Siekiant pagreitinti naujų dujų skirstymo sistemų statybą planuojama išskirti atvejus, kai būtų numatyta galimybė pradėti investavimą į dujų skirstymo sistemų statybą nepasirašius naujų virtotojų prijungimo sutarčių. Šie atvejai bus numatomi atsižvelgiant į Bendrovės galimų rizikų (pvz. į riziką dėl naujų virtotojų prijungimo sutarčių nesudarymo jau pastačius dujų skirstymo sistemą) valdymą.

8. Bendradarbiauti su architektais ir sistemų montuotojais (suteikti kompetentingą informaciją). Bendrovė teiks prioritetą ilgalaikės ir abipusiai naudingos partnerystės su architektais ir sistemų montuotojais palaikymui. Planuojama informuoti architektus apie naujausias ir efektyviausias gamtinių dujų panaudojimo galimybes namų ūkiuose, supažindinti su naujų virtotojų prijungimo prie dujų skirstymo sistemų procedūromis bei nuolat teikti aktualią informaciją apie dujų skirstymo sistemos operatoriaus atskiruose miestuose nuveiktą, vykdomą ir numatomą atlikti veiklą.

9. Rengti perspektyvines skirstymo sistemų vystymo schemas. Efektyviems sprendimams priimti bus pasitelktos duomenų analizės galimybės.

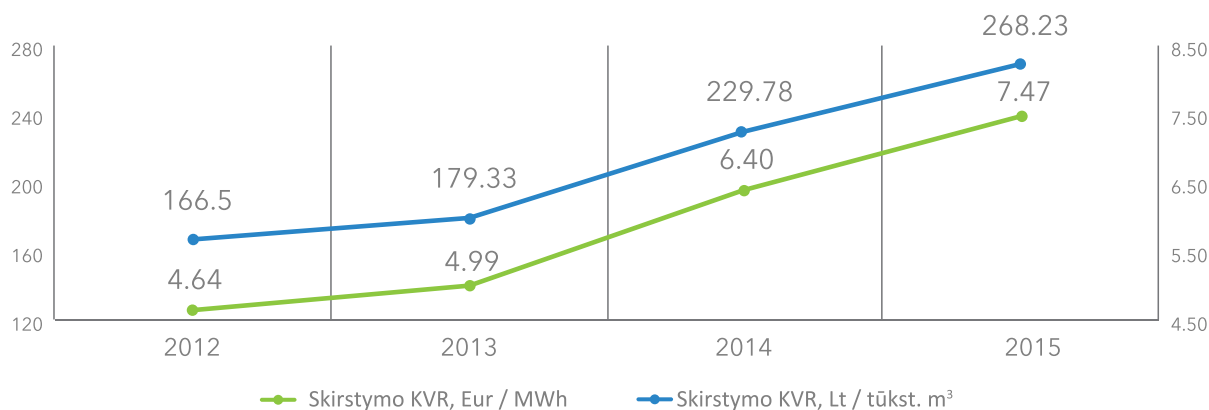
„Lietuvos dujos“ periodiškai apklausia dujų sistemos naudotojus apie numatomus naudoti ir skirstyti prognozuojamus dujų kiekius. Apklausų ir prognozių duomenys 2016-2020 metams (MWh ir tūkst. m³) pateikti lentelėje:

„Lietuvos dujų“ skirstomų gamtinių dujų kiekių planas, tūkst. m ³				
2016 m.	2017 m.	2018 m.	2019 m.	2020 m.
617.605	586.843	572.919	565.268	565.274
„Lietuvos dujų“ skirstomų gamtinių dujų kiekių planas, MWh				
2016 m.	2017 m.	2018 m.	2019 m.	2020 m.
6.482.942	6.160.040	6.013.873	5.933.566	5.933.629

PRIELAIDOS INVESTICIJŲ Į NAUJŲ DUJŲ SISTEMŲ STATYBĄ PROGNOZĖMS 2016–2025 M.

Pastaruoju metu Lietuvos gamtinių dujų rinka stabilizuojasi. 2016 m. sujungus LESTO ir „Lietuvos dujas“ bus suformuotas vienas efektyvus energijos skirstymo operatorius, teiksiantis elektros ir dujų skirstymo paslaugas. Lietuvos–Lenkijos magistralinių dujų sistemų sujungimas, kurį vykdo „Amber Grid“, sudarys tinkamas prielaidas dalyvauti Europos dujų rinkoje ir sukurs konkurenciją tarp gamtinių dujų tiekėjų Baltijos šalių dujų rinkoje.

Dujų skirstymo kainų viršutinės ribos 2012–2015 metais nuosekliai augo. Pagrindinė tokio didėjimo priežastis – kasmet mažėjantis skirstomas metinis dujų kiekis. Stebint dujų virtotojų apsisprendimą naudoti ar nenaudoti gamtines dujas energijos poreikiams, lemiamą įtaką turi dujų kaip prekės kainų pokyčiai, o dujų perdavimo ir skirstymo kainų pokyčiai mažiau reikšmingi.

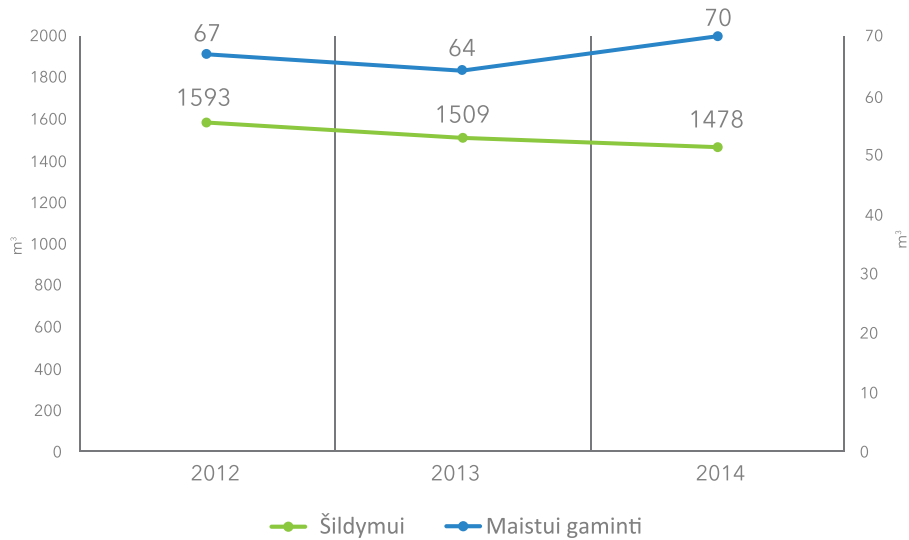
16 paveikslas.
Dujų skirstymo kainos viršutinės ribos reikšmės 2012–2015 m.

Nuo 2008 metų sukurtos stabilios ir palankios vartotojų prijungimo sąlygos. Ilgą laiką be esminių pakeitimų galioja pagrindinės naujų vartotojų prijungimo ir įkainių skaičiavimo nuostatos, išdėstytos Komisijos patvirtintoje Gamtinių dujų naujų vartotojų prijungimo įkainių skaičiavimo metodikoje. Naujiems buitiniams vartotojams „suvartojantiems iki 500 m³/metus“ arba dujas naudojantiems viryklėms, prijungimo įmokos 2010–2015 m. buvo stabilios, o „suvartojantiems virš 500 m³/metus“ arba dujas naudojantiems namų ar patalpų šildymui 2010–2015 m. palaipsniui mažėjo.

	Galiojusi prijungimo įmoka 2009 m	Galiojusi prijungimo įmoka nuo 2010-02-20	Galiojusi prijungimo įmoka iki 2012-02-01	Galiojusi prijungimo įmoka nuo 2012-02-01	Galiojusi prijungimo įmoka nuo 2013-01-01	Galiojusi prijungimo įmoka nuo 2014-01-01	Galiojanti prijungimo įmoka nuo 2015-01-01
Buitiniams vartotojams suvartojantiems iki 500 m³ (anksčiau iki 800 m³) dujų per metus:							
Pastovi prijungimo įkainio dalis EUR (be PVM):	1192,34	638,79	638,79	962,46	962,46	962,46	962,46
Kintama prijungimo įkainio dalis, EUR/1 metrui (be PVM):	46,5	18,27	18,27	41,17	41,17	41,17	41,17
Buitiniams vartotojams suvartojantiems virš 500 m³ (anksčiau virš 800 m³) dujų per metus:							
Pastovi prijungimo įkainio dalis EUR (be PVM):	454,6	406,21	406,21	361,75	265,13	208,34	208,31
Kintama prijungimo įkainio dalis, EUR/1 metrui (be PVM):	25,85	27,36	27,36	14,56	16,52	16,15	14,59

17 paveikslas.
Prijungimo įmokos nuo 2009 iki 2015 m. (perskaičiuotos eurais, taikant santykį 3,45280).

Buitinių vartotojų (namų ūkių) 2012–2014 metais maisto gamybai naudojamas dujų kiekis buvo stabilus, o dujų naudojimas būsto šildymui mažėjo. Mažėjimą lėmė 2013 ir 2014 metų aukštesnės oro temperatūros šildymo sezonų metu ir nuolat vykstantys individualių namų šiltinimo procesai. Duomenys pateikti grafike:

18 paveikslas.
Gamtinių dujų sunaudojimas buitinių vartotojų segmente.

Toliau teikiamos 2016–2025 metų investicijų į naujų dujų sistemų statybą prognozės sudaromos remiantis prielaidomis:

- dujų kaina neaugs labiau nei gyventojų perkamoji galia;
- dujos, lyginant su kitomis kuro rūšimis, nebus mažiau konkurencingos;
- dujos išlaikys šiuo metu esamą poziciją rinkoje.

SISTEMOS PLĖTROS RODIKLIAI 2016–2025 M.

Investicijų į naujų dujų sistemų statybą prognozės 2016–2025 m. teikiamos vadovaujantis: istoriniais duomenimis, anksčiau nurodytomis prielaidomis, numatomais vykdyti stambiais projektais.

NEDUJOFIKUOTOSE SAVIVALDYBĖSE NAUJŲ DUJŲ SISTEMŲ STATYBOS PROGNOZĖS 2016–2025 M.

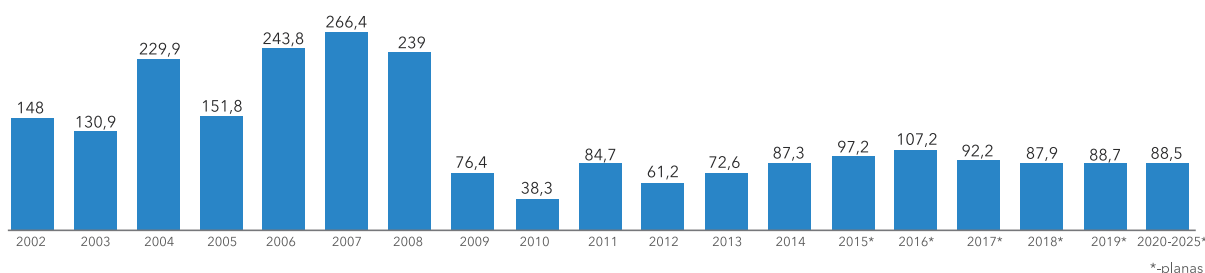
Magistralinio dujotiekio jungties tarp Lenkijos ir Lietuvos (GIPL) statybą numatoma vykdyti 2017–2019 m. Esant galimybei įrengti Lietuvos teritorijoje atšakas nuo šios jungties, gali būti statomos skirstymo sistemos Lazdijuose ir Kalvarijoje.

Investicijos į galimas skirstymo sistemas Lazdijuose ir Kalvarijoje šiame prognozavimo etape neįvertintos.

ANKSTESNIAIS LAIKOTARPIAIS VYKDYTAS NAUJŲ VARTOTOJŲ DUJOFIKAVIMAS IR PERSPEKTYVOJE NUMATOMA VYKDYTI PLĖTRA (ISTORINIAI IR PLANUOJAMI DUOMENYS)

2002–2014 m. pastatytų ir 2015–2025 m. numatomų pastatyti skirstymo sistemų ilgis, reikalingas naujiems vartotojams prijungti:

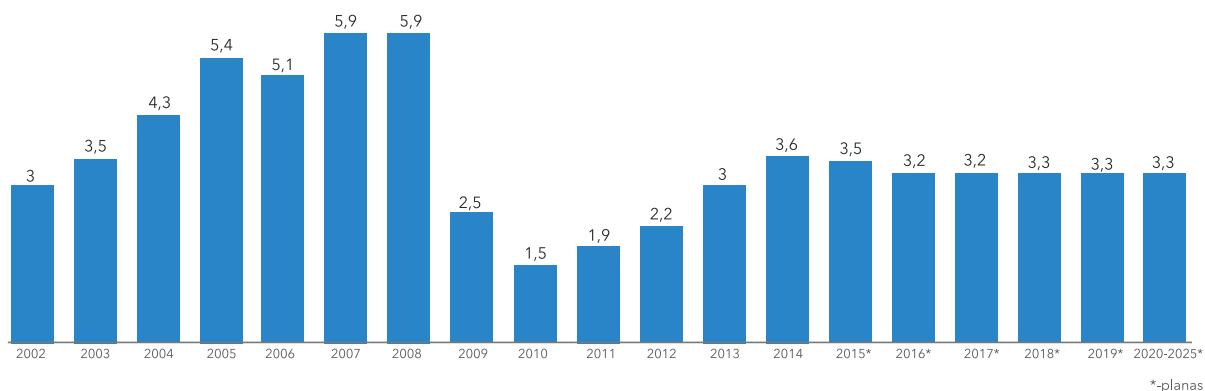
Pastatytų (planuojamų statyti) dujotiekių ilgis (be patikimumo projektų), km

19 paveikslas.
Skirstymo sistemos ilgis, reikalingas naujiems vartotojams prijungti.

2002–2014 m. prijungtų ir 2015–2025 m. numatomų prijungti naujų vartotojų skaičius pagal statybos užbaigimo aktus arba deklaracijas skaičius:

Naujų vartotojų sk., tūkst. vnt

20 paveikslas.
Prijungtų ir numatomų naujų vartotojų skaičius pagal statybos užbaigimo aktus arba deklaracijas skaičius.

Prijungiant naujus vartotojus, jiems parduodami papildomi dujų kiekiai, t.y. didėja skirstomų dujų apimtys. Suminis (akumuliuotas) per 2016–2025 metus numatomas naujiems vartotojams paskirstyti dujų kiekis (naujų vartotojų prijungimo sutartyse maksimalūs įsipareigoti sunaudoti metiniai dujų kiekiai) gali siekti 320 mln. m³.

Poveikį galimam dujų kiekio sunaudojimui ir paskirstymui mažėjimo linkme gali turėti Lietuvos įsipareigojimas įdiegti Direktyvos 2012/27/ES nuostatas dėl energijos vartojimo efektyvumo. Šis procesas apims 2016–2020 metų ir, galbūt, tolesnį jo laikotarpį. Šiuo metu energetikos ministerija rengia būsimo Energijos vartojimo efektyvumo įstatymo projektą. Tikėtina, kad dujų vartotojai ir energijos skirstymo operatoriai gaus konkrečius įpareigojimus taupyti (sumažinti) vartojamos energijos, o taip pat ir gamtinių dujų, apimtį.

2 KRYPTIS. SKIRSTOMŲJŲ DUJOTIEKIŲ REKONSTRAVIMAS

Kodėl vykdomos šios investicijos? Bendrovė eksploatuoja dujotiekius, kurių amžius siekia 50 ir daugiau metų, todėl ypatingas dėmesys vertinat techninę dujotiekių būklę skiriamas senstantiems dujotiekiams. Nustačius, kad dujotiekyje rasti korozijos pažeidimai – jie rekonstruojami pirmumo tvarka. Dujotiekių rekonstravimo būdas pasirenkamas priklausomai nuo dujotiečio korozijos pažeidimo intensyvumo ir fiksuotų dujų nuotėkių. Ši investicijos kryptis yra susijusi su persidengiančiu suinteresuotų šalių poreikiu bendrovės „Lietuvos dujos“ veiklos atžvilgiu – skirstomojo dujotiečio rekonstravimas bei skirstomųjų dujotiekių ir jų įrenginių patikimumas ir saugumas.

Investavimo tikslas. Siekiant užtikrinti gamtinių dujų skirstomojo dujotiečio saugumą ir patikimumą, iki 2025 m. planuojama rekonstruoti apie 250 km dujotiekių.

Aprašymas ir technologijos. Skirstomojo dujotiečio techninė priežiūra nuolatos atliekama vadovaujantis LR Energetikos ministerijos (2012 m. gegužės 2 d. įsakymu Nr. 1-82) patvirtintomis „Gamtinių dujų skirstymo ir vartotojų sistemų eksploatavimo taisyklėmis“. Techninės priežiūros metu sukauptos informacijos apie skirstomuosius dujotiekius pagrindu atliekamas skirstomojo dujotiečio techninės būklės vertinimas pagal parengtą „Gamtinių dujų skirstymo sistemų būklės vertinimo metodiką“ (toliau – metodika). Metodikos pagalba nustatomi riziką keliantys skirstomieji dujotiekiai. Dujotiečio techninės būklės įvertinimas leidžia priimti sprendimus dėl kaštų planavimo turto atnaujinimui – skirstomojo dujotiečio rekonstravimui.

Skirstomojo dujotiečio rekonstravimo darbams priskiriama:

1. dujotiekių ar atskirų jo ruožų perklojimas;
2. polietileninių vamzdžių įvėrimas į senus, susidėvėjusius plieninius dujotiekius.

Rekonstruojant skirstomuosius dujotiekius vertinamos techninės ir ekonominės galimybės:

- Elektrocheminės saugos nuo korozijos pakankamumas/užtikrinimas;
- Dujotiekių vieta ir jų keitimo būtinumas; (pvz.: antžeminių tranzitinių dujotiekių perklojimas į požeminius).
- Techninės priežiūros kaštų mažinimas.

21 paveikslas.
Polietileninis vamzdis įvėrimas į seną, susidėvėjusį plieninį dujotiekį.

Kuris iš skirstomojo dujotiekio rekonstravimo darbų pasirenkamas, priklauso nuo dujotiekio techninės būklės vertinimo kriterijų ir aukščiau įvardintų techninių bei ekonominių galimybių.

Vykdamas konkrečius dujotiekių rekonstravimo projektus, priklausomai nuo situacijos, atskiri dujotiekio ruožai gali būti perklojami keičiant vamzdyno trasos vietą, skersmenį arba ilgį.

Senstant skirstomajam tinklui, investicijų prioritetas skiriamas dujotiekiams, kurie eksploatuojami daugiau kaip 55 m. ir kuriuose per jų eksploatavimo laikotarpį pastebėti korozijos pažeidimai ar fiksuoti dujų nuotėkiai.

22 paveikslas.
Rekonstruojamų dujotiekių ilgis.

3 KRYPTIS. DUJŲ SKIRSTYMO PATIKIMUMO UŽTIKRINIMO PROJEKTAI

Kodėl vykdomos šios investicijos? Bendrovė, siekdama išlaikyti minimalius SAIDI ir SAIFI rodiklių lygius, užtikrinti nepertraukiamą ir patikimą dujų skirstymo paslaugos teikimą sistemoms naudotojams ir jų vartotojams bei norėdama maksimaliai išvengti dujų nutraukimų, kai įvyksta skirstymo sistemų avarijos, sutrikimai ar dujotiekių rekonstravimo ir remonto atvejais, investuoja į dujų skirstymo patikimumo užtikrinimo projektus. Ši investavimo kryptis taip pat tiesiogiai susijusi su bendrovei „Lietuvos dujos“ keliamais suinteresuotų šalių lūkesčiais dėl nepertraukiamo gamtinių dujų skirstymo.

Investavimo tikslas. Iki 2025 m. pastatyti 45 km papildomų skirstomųjų dujotiekių (sužiedinimų), tuo pačiu išlaikant aukštus valdomo tinklo saugumo ir patikimumo rodiklius.

Aprašymas ir technologijos. Atliekant dujų skirstymo sistemų sužiedinimus, įrengiami nauji skirstomieji dujotiekliai, kurie tarpusavyje sujungia esamus akligalinius skirstomuosius dujotiekius (skirstymo sistemas). Tokiu būdu padidinamas dujų skirstymo paslaugos patikimumas (atliekant planinius darbus ar kitų įvykių metu dujų skirstymas nenutraukiamas arba tik apribojamas) sistemos naudotojams ir esamiems vartotojams.

Sužiedinimai vykdomi, kai:

- siekiama užtikrinti nepertraukiamą dujų skirstymą dėl skirstymo sistemų avarijų, sutrikimų (gedimų) bei jų rekonstravimo ar remonto atvejais;
- neužtenka skirstymo sistemos pajėgumų užtikrinti sutartyse su sistemos naudotojais numatytų dujų slėgio parametrų;
- prie akligalinės skirstymo sistemos prijungtos vartotojų sistemos su nepertraukiamu gamybos ciklu.

2008–2015 m. pastatytų sužiedinimų ilgis – 46 km:

Atlikus esamų skirstymo sistemų analizę, numatoma 2016–2025 m. pastatyti (įrengti) apie 45 km papildomų skirstomųjų dujotiekių (sužiedinimų).

Siekiant užtikrinti nepertraukiamą ir patikimą gamtinių dujų skirstymo paslaugos teikimą sistemoms naudotojams ir jų vartotojams, atliekamas esamų skirstomųjų dujotiekių sužiedinimas, t. y. įrengiami nauji skirstomieji dujotiekliai, kurie tarpusavyje sujungia esamus akligalinius skirstomuosius dujotiekius.

23 paveikslas.

Dujų skirstymo patikimumo užtikrinimo projektai.

4 KRYPTIS. UŽDARYMO ĮTAISŲ KEITIMAS, PAPILDOMŲ ĮRENGIMAS

Kodėl vykdomos šios investicijos? Skirstomieji tinklai kaip vientisa vamzdynų sistema funkcionuoti negali. Eksploatuojant skirstymo sistemas galima avarijų ir sutrikimų rizika, atsiranda būtinybė atskirus dujotiekio ruožus remontuoti ar rekonstruoti, todėl svarbu kai kurias tinklo dalis laikinai atjungti ar reguliuoti dujų skirstymo srautus. Šiam tikslui neišvengiamai reikalingi patikimi uždarymo įtaisai.

Plečiantis skirstomajam tinklui ir atsirandant vis didesniai patikimo ir saugaus gamtinių dujų skirstymo poreikiui, turi būti numatomos investicijos ir naujų uždarymo įtaisų įrengimui. Ši investavimo kryptis tiesiogiai susijusi su „Lietuvos dujoms“ keliamais suinteresuotų šalių lūkesčiais dėl skirstomųjų dujotiekių ir jų įrenginių patikimumo ir saugumo užtikrinimo.

Investavimo tikslas. Iki 2025 m. įrengti 313 papildomų uždarymo įtaisų ir rekonstruoti 1413 eksploatuojamų uždarymo įtaisų.

Aprašymas ir technologijos. Bendrovė eksploatuoja daugiau kaip 8 tūkst. uždarymo įtaisų. Dalis jų, dujotiekio statybos metu, buvo įrengiami giliuose arba sekliuose šuliniuose bei virš žemės paviršiaus (antžeminiai uždarymo įtaisai). Tobulėjant technologijoms ir patiems įtaisams, maždaug nuo 1990 m. įrengiami požeminiai bešuliniai uždarymo įtaisai, kurių valdymas įrengtas žemės paviršiuje po apsauginiu šulinėliu (gaubtu).

24 paveikslas.
Senų uždarymo sklendžių keitimas naujomis.

Giliuose arba sekliuose šuliniuose bei virš žemės paviršiaus įrengti uždarymo įtaisai eksploatuojami jau 30–50 metų, todėl jų techninė būklė nebeatitinka dabar keliamų reikalavimų, yra nesaugūs, dujų nuotėkiai nustatomi per įtaisų konstrukcinių dalių sujungimus. Be to, giliuose ir sekliuose šuliniuose įrengtų uždarymo įtaisų priežiūra kelia papildomus reikalavimus darbuotojų saugumui bei darbų organizavimui. Taip pat, pačių šulinių priežiūra reikalauja papildomų sąnaudų.

Bendrovėje priimtas sprendimas uždarymo įtaisus, įrengtus šuliniuose bei antžeminius uždarymo įtaisus keisti į bešulinius.

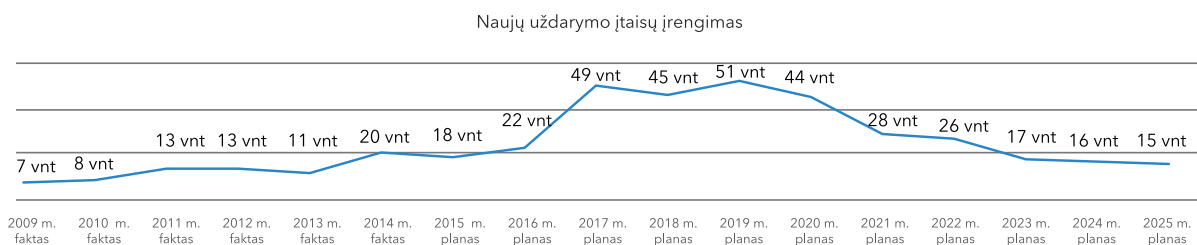
2008–2015 m. rekonstruotų uždarymo įtaisų skaičius – 845 vnt.

Atlikus skirstomųjų dujotiekių analizę, nustatyta, kad siekiant užtikrinti vartotojams didesnį skirstymo patikimumą, reikalinga įrengti papildomų uždarymo įtaisų (sklendžių ar čiaupų priklausomai nuo eksploatuojamo dujotiekio slėgio ir diametro) esamose skirstymo sistemose.

Nauji (papildomi) uždarymo įtaisai esamose skirstymo sistemose įrengiami tais atvejais, kai naudojantis

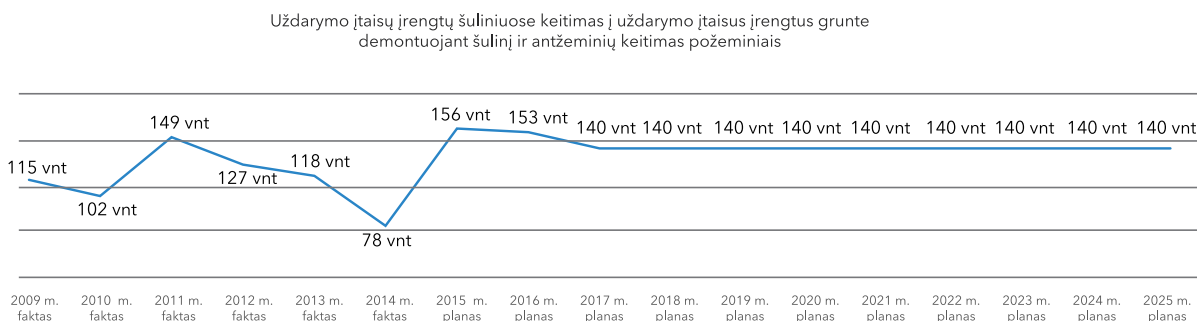
sumontuotais uždarymo įtaisais, būtų sudaryta galimybė atjungti ne daugiau kaip 850-1000 vartotojų, dujas naudojančius maisto gamybai ir ne daugiau kaip 100 vartotojų, dujas naudojančių patalpų šildymui.

Plečiantis skirstomajam tinklui ir atsirandant vis didesniam patikimo ir saugaus gamtinių dujų skirstymo poreikiui, numatomos investicijos naujų uždarymo įtaisų įrengimui.

25 paveikslas.
Nauji uždarymo įtaisai.

Siekiant sumažinti uždarymo įtaisų eksploataavimo sąnaudas ir padidinti darbuotojų saugumą eksploatuojant uždarymo įtaisus, planuojamas uždarymo įtaisų, įrengtų šuliniuose, keitimas į uždarymo įtaisus, įrengtus grunte, demontuojant šulinį ir antžeminių uždarymo įtaisų keitimas į uždarymo įtaisus, įrengtus grunte.

26 paveikslas.
Uždarymo įtaisų keitimas.

5 KRYPTIS. DUJŲ SLĖGIO REGULIAVIMO ĮRENGINIŲ REKONSTRAVIMAS

Kodėl vykdomos šios investicijos? Viena iš svarbiausių skirstymo sistemų sudėtinių dalių yra dujų slėgio reguliavimo įrenginiai (DSRĮr), kurių paskirtis yra sumažinti dujų slėgį iki nustatyto lygio ir palaikyti nustatytus dujų slėgio parametrus, reikalingus dujų vartotojams. Todėl siekdama didinti dujų skirstymo patikimumą ir eksploataavimo saugumą, bendrovė „Lietuvos dujos“ investuoja į šių įrenginių rekonstravimą. Ši investavimo kryptis tiesiogiai susijusi su bendrovei „Lietuvos dujos“ keliamais suinteresuotų šalių lūkesčiais dėl skirstomųjų dujotiekių ir jų įrenginių saugumo užtikrinimo.

Investavimo tikslas. Iki 2025 m. rekonstruoti 473 slėgio reguliavimo įrenginius.

Aprašymas ir technologijos. DSRĮr rekonstravimas vykdomas atlikus jų techninės būklės vertinimą pagal Metodiką. Pagal šią Metodiką yra įvertinama DSRĮr techninė būklė, nustatomi didžiausią pavojų skirstymo sistemos saugumui keliantys DSRĮr, taip pat atsizvelgiama į DSRĮr svarbą skirstymo sistemoje bei jo įtaką galimų avarijų, sutrikimų (gedimų) atvejais.

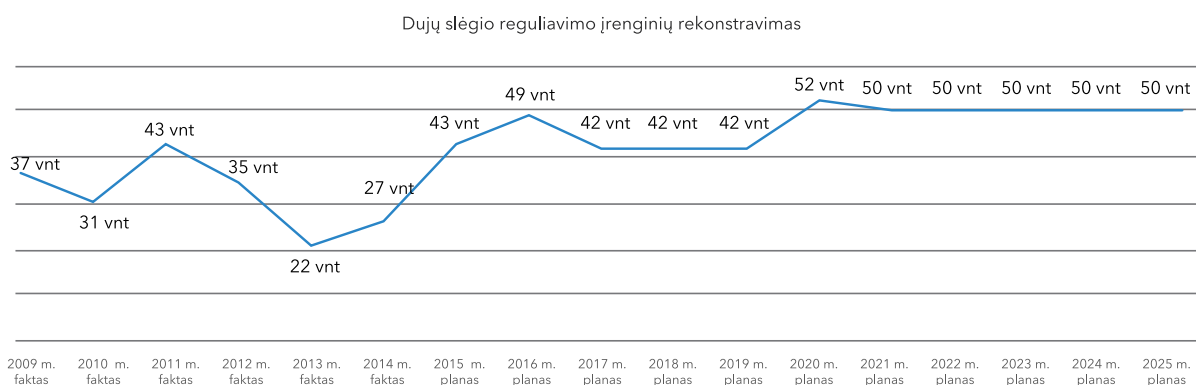
Rekonstruojant DSRĮr keičiama juose susidėvėjusi technologinė įranga. Pirmiausiai rekonstruojami DSRĮr, kurių technologinės įrangos remontui, taisymui atsarginės dalys jau negaminamos. Vietoje esamų DSRĮr, įrengtų atskiruose pastatuose, įrengiami spintiniai dujų slėgio reguliavimo įrenginiai ir taip mažinamos DSRĮr pastatų eksploataavimo sąnaudos.

27 paveikslas.
Senas ir naujas dujų slėgio reguliavimo įrenginys.

Bendrovė planuoja 2016–2025 m. investuoti į DSRĮr rekonstravimą apie 7,3 mln. EUR ir rekonstruoti 473 vnt. DSRĮr. Investicijos pamečiui vaizduojamos Investicijų planavimo skyriaus skiltyje Dujų slėgio reguliavimo įrenginių rekonstravimas.

Siekiant didinti dujų skirstymo patikimumą ir saugumą bei įvertinus dujų slėgio reguliavimo įrenginių būklę, planuojamas dujų slėgio įrenginių rekonstravimas.

28 paveikslas.
Dujų slėgio reguliavimo įrenginių rekonstravimas.

6 KRYPTIS. DUJOTIEKIŲ SAUGOS NUO KOROZIJOS ĮRENGINIŲ REKONSTRAVIMAS

Kodėl vykdomos šios investicijos? Plieniniai požeminiai dujotiekiai turi būti padengti dangomis, apsaugančiomis juos nuo korozijos. Siekiant plieninius požeminius dujotiekius apsaugoti nuo elektrocheminės korozijos bei įvertinus saugos nuo korozijos įrenginių būklę, bendrovė planuoja vykdyti saugos nuo korozijos rekonstravimą. Ši investavimo kryptis tiesiogiai susijusi su bendrovei „Lietuvos dujos“ keliamais suinteresuotų šalių lūkesčiais dėl skirstomųjų dujotiekių ir jų įrenginių saugumo užtikrinimo bei nepertraukiamo gamtinių dujų skirstymo.

Investavimo tikslas. Iki 2025 m. rekonstruoti apie 177 saugos nuo korozijos įrenginius.

Aprašymas ir technologijos. Statant plieninius dujotiekių katodinės saugos įrenginius (toliau – KSĮ), statyba vykdoma kartu su dujotiekių statyba. Nauji katodinės saugos įrenginiai statomi ir vietoje susidėvėjusių eksploatuojamų įrenginių bei papildomai jau įrengtoje katodinės saugos sistemoje, kai nustatoma nepakankama katodinė apsauga ir su esamais KSĮ neįmanoma pasiekti pakankamo apsaugos lygio.

KSĮ veikimo zonos užtikrinimui įrengiamos požeminės izoliacinės movos.

Vykdamat katodinės saugos įrenginių rekonstrukciją, katodinis keitiklis keičiamas nauju keitikliu su nuotoline valdymo ir stebėjimo sistema (NVS). Planuojama, kad iki 2025 m. visi eksploatuojami keitikliai turės nuotolinę parametrų surinkimo ir valdymo sistemą.

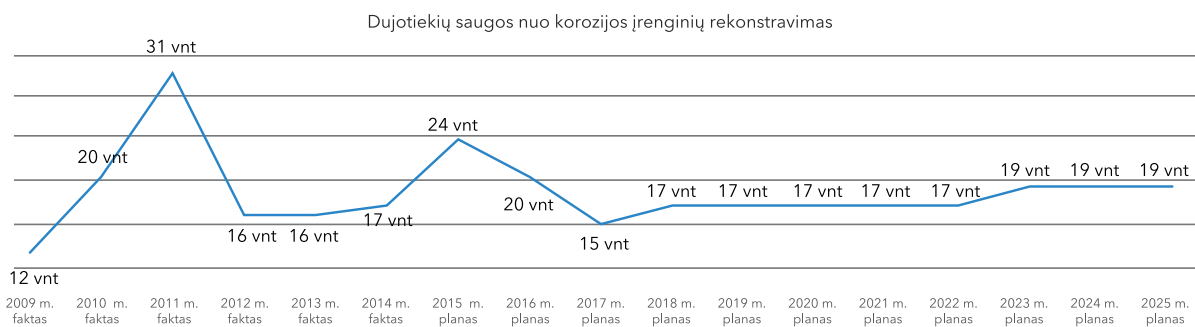
Pastaruoju metu įrengiamiems keitikliams keliami reikalavimai turėti GPS signalu sinchronizuojamą integruotą srovės pertraukėją, galintį matuoti poliarizacijos potencialo vertę, kuri rodo katodinės apsaugos lygį. Šis techninis sprendimas leis sumažinti darbuotojų laiko ir kuro sąnaudas techninei priežiūrai.

Urbanizuotose teritorijose įrengiami anodo įžeminimai (giluminiai). Toks įžeminimas naudingas tuo, kad plečiantis miestams įrenginiai užims mažą žemės plotą ir neturės įtakos kitoms jį supančioms komunikacijoms.

Siekiant plieninius požeminius dujotiekius apsaugoti nuo elektrocheminės korozijos bei įvertinus saugos nuo korozijos įrenginių būklę planuojamas saugos nuo korozijos rekonstravimas.

29 paveikslas.
Dujotiekių saugos nuo korozijos įrenginiai – prieš ir po rekonstrukcijos

30 paveikslas.
Dujotiekių saugos nuo korozijos įrenginių rekonstravimas.

7 KRYPTIS. NUOTOLINIO DUOMENŲ SURINKIMO IR VALDYMO SISTEMŲ MODERNIZAVIMAS

Kodėl vykdomos šios investicijos? Nuotolinio duomenų surinkimo ir valdymo sistemos, įrengtos dujų kiekio matavimo priemonių įrengimo vietose, leidžia nuotoliniu būdu nustatyti vartotojams paskirstytus gamtinių dujų kiekius, jų parametrus. Nuotolinio duomenų surinkimo ir valdymo sistemos įrengtos dujų slėgio reguliavimo įrenginių įrengimo vietose leidžia nuotoliniu būdu stebėti dujų slėgio svyravimus dujotiekiuose – atsiranda galimybė greitai reaguoti į galimus gedimus ir imtis priemonių operatyviai juos pašalinti. Taip pat užtikrinama apsauga nuo įsilaužimų bei suteikiama galimybė operatyviai reaguoti į dujų slėgio reguliavimo įrenginių gedimus. Nuotolinis duomenų nuskaitymas įrengiamas ir katodinės saugos įrenginiuose, kur gavus signalus apie KSJ srovės, įtampos bei potencialo svyravimus, nedelsiant imamas priemonių gedimų šalinimui. Nuotolinių duomenų nuskaitymo įrangos pagalba yra galimybė vykdyti parametrų valdymą.

Ši investavimo kryptis tiesiogiai susijusi su bendrovei „Lietuvos dujos“ keliamais suinteresuotų šalių lūkesčiais dėl skirstomųjų dujotiekių ir jų įrenginių saugumo užtikrinimo, operatyvaus reagavimo į pranešimus apie galimus dujų nuotėkius bei energetinio efektyvumo ir tausojančio gamtinių dujų vartojimo.

Investavimo tikslas. Modernizuoti nuotolinio duomenų surinkimo sistemas.

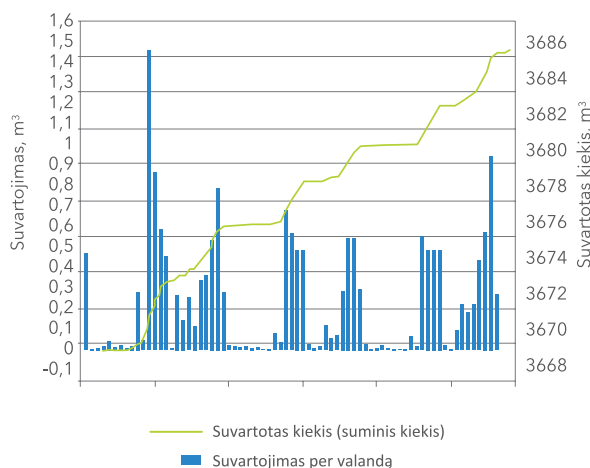
Aprašymas ir technologijos. Bendrovė nuotolinio duomenų surinkimo ir valdymo sistemas diegia dujų kiekio matavimo priemonių įrengimo vietose ir dujų slėgio reguliavimo įrenginių įrengimo vietose bei katodinės saugos įrenginiuose. Bendrovės valdomu skirstomuoju dujotiekiu skirstomoms gamtinėms dujoms apskaityti yra naudojama apie 586 tūkst. apskaitos prietaisų. Didžiąją jų dalį sudaro standartiniai skaitikliai be nuotolinio ryšio galimybės.

Šiuo metu duomenų surinkimo ir valdymo sistemos įrengiamos dujų apskaitos sistemose pagal Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2014 m. spalio 13 d. įsakymu Nr. 1-250 patvirtintą Gamtinių dujų pažangių matavimo sistemų įdiegimo darbotvarkę, t. y. įdiegiant visiems vartotojams, suvartojantiems daugiau kaip 20 000 m³/m (207 980 kWh/m) gamtinių dujų.

Nuotolinio duomenų surinkimo ir valdymo sistemų įrengimui planuojama gauti ES struktūrinių fondų paramą (planuojamas 50 proc. finansavimas). Į projektus, kuriems bus siekiama gauti finansavimą iš ES 2014-2020 struktūrinių fondų, planuojama įtraukti visų pažangiųjų matavimo sistemų diegimo, dujų tinklo parametrų surinkimo iš dujų slėgio reguliavimo įrenginių bei naujos programinės įrangos diegimo kaštus. Panaudojant ES struktūrinių fondų dalinę paramą (50 proc.) 2014-2020 m. ir suderinus investicijas su Valstybine kainų ir energetikos kontrolės komisija iki 2020 m. pabaigos planuojama įrengti duomenų surinkimo ir valdymo sistemas visiems vartotojams, suvartojantiems daugiau kaip 500 m³/m (5.200 kWh/m).

Bendrovei priklauso per 800 dujų slėgio reguliavimo įrenginių, iš jų apie 57 proc. yra su nuotolinio duomenų surinkimo ir valdymo sistema.

Bendrovė siekia, kad nuotolinio duomenų surinkimo ir valdymo sistema būtų įrengta maždaug 60-70 proc. dujų slėgio reguliavimo įrenginių. 2015-2025 m. papildomai telemetriją planuojama įrengti nutolusių rajonų aklagaliniuose dujų slėgio reguliavimo įrenginiuose bei pagal poreikį planuojama įrengti dujų slėgio reguliavimo įrenginiuose, kurie veikia dujų sistemų žieduose. Taip pat kiekvienais metais nuolat bus vykdomas jau įrengtų, bet fiziškai ir morališkai susidėvėjusių, nuotolinio duomenų surinkimo ir valdymo sistemų bei programinės įrangos atnaujinimas, naujų sistemų diegimas.

31 paveikslas.
Pažangioji apskaita leidžia stebėti, kiek suvartojama dujų kiekvieną valandą per pasirinktą laikotarpį.

8 KRYPTIS. DUJŲ APSKAITOS SISTEMŲ (MATAVIMO PRIEMONIŲ) ATNAUJINIMAS BEI MODERNIZAVIMAS

Kodėl vykdomos šios investicijos? Vadovaujantis LR Energetikos įstatymu bei kitais teisės aktais, bendrovė įpareigota savo lėšomis visiems gamtinių dujų vartotojams įrengti ir eksploatuoti gamtinių dujų apskaitos priemones.

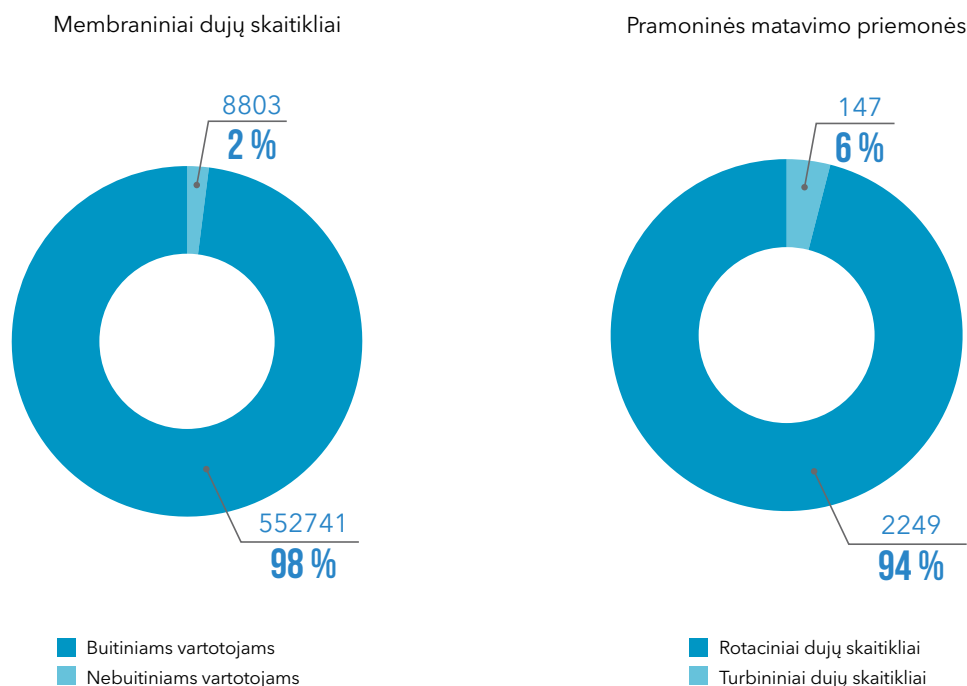
Pagal Metrologijos įstatymą organizuojamas dujų apskaitos sistemų (matavimo priemonių) metrologinė patikra, neatitinkantys patikros reikalavimų skaitikliai keičiami naujais.

Probleminių gamtinių dujų vartotojų apskaita, įrengta vartotojų patalpose, iškeliami iš patalpų vidaus į išorę.

Investavimo tikslas: siekiant užtikrinti, kad būtų tinkamai apskaitomas suvartotas gamtinių dujų kiekis, atnaujinti bei modernizuoti dujų apskaitos sistemas (matavimo priemones).

Aprašymas ir technologijos. Bendrovė nebuitiniams ir buitiniams vartotojams dujų apskaitos sistemas (matavimo priemonės) parenka, atsižvelgiant į pristatymo vietoje vartotojui reikalingą slėgį ir minimalų bei maksimalų gamtinių dujų valandinį suvartojimą. Matavimo priemonės parenkamos, atsižvelgiant į Matavimo priemonių techninio reglamento, parengto pagal 2004 m. kovo 31 d Europos parlamento ir tarybos direktyvos 2004/22/EB dėl matavimo priemonių, reikalavimus.

Bendrovės valdomu skirstomuoju tinklu skirstomoms gamtinėms dujoms apskaityti yra naudojama apie 586 tūkst. vienetų apskaitos prietaisų. Naujos pramoninės matavimo priemonės parenkamos su apsauga nuo magnetinio lauko poveikio, bei išduodamu signalu apie magnetinio lauko atsiradimą. Naujų membraninių dujų skaitiklių skaičiavimo mechanizmas privalo turėti tokią konstrukciją, kad net ir pašalinus gamintojų plombą, nebūtų galimybės nuimti ir pakartotinai vėl uždėti skaičiavimo mechanizmo

32 paveikslas.
Dujų skaitiklių pasiskirstymas pagal vartotojus ir pagal pobūdį.

9 KRYPTIS. TECHNOLOGINIŲ PROCESŲ MODERNIZAVIMAS

Kodėl vykdomos šios investicijos? Vystant eksploatuojamas gamtinių dujų sistemas, siekiama tobulinti technologinius procesus, modernizuoti dujų nuotėkių aptikimo ir šalinimo, dujotiekių rekonstrukcijos bei kitą efektyviam veiklos vykdymui būtiną įrangą. Ši investavimo kryptis tiesiogiai susijusi su bendrovei „Lietuvos dujos“ keliamais suinteresuotų šalių lūkesčiais dėl nepertraukiamo gamtinių dujų skirstymo, greito skirstymo atnaujinimo po dujotiekių pažeidimų užtikrinimo bei operatyvaus dujų nuotėkio nustatymo.

Investavimo tikslas. Mažinti skirstymo sistemų techninės priežiūros sąnaudas, modernizuoti bei atnaujinti dujų nuotėkio nustatymo įrangą, prietaisus, mechanizmus.

Aprašymas ir technologijos. Plečiant gamtinių dujų sistemas ir tobulinant technologinius procesus, kiekvienais metais Bendrovė vykdo mažosios mechanizacijos ir kontrolės matavimo priemonių atnaujinimą bei modernizavimą. Naujais keičiami susidėvėję bei fiziškai ir morališkai pasenę prietaisai, kontrolės matavimo priemonės, mažosios mechanizacijos priemonės. Taip pat įsigijami nauji, modernūs prietaisai, mechanizmai.

Įmonėje 2015 m. pradėta naudoti speciali įranga, su kuria buvo atlikti 63 darbai, rekonstruojant dujų sistemas arba prijungiant naujus vartotojus, nenutraukiant skirstymo paslaugos vartotojams. Išanalizavus įrangos naudą, bus priimtas sprendimas įsigyti papildomus įrangos komplektus.

33 paveikslas.

Speciali moderni įranga leidžia atlikti dujotiekių remontų darbus nenutraukiant gamtinių dujų tiekimo.

Bendrovėje atnaujinama dujų nuotėkių paieškos, koncentracijos matavimo ir dujų analizavimo įranga, kuri reikalinga, vykdant skirstomųjų dujotiekių techninę priežiūrą, atliekant remonto ar rekonstravimo darbus bei kitus dujotiekių eksploatavimo darbus. Planuojama įsigyti naujo pobūdžio testavimo ir inspektavimo sistemą, kuri bus įdiegta ir naudojama dujų slėgio reguliavimo įrenginių eksploatavime. Šios sistemos pagalba bus mažinamos sąnaudos techninei priežiūrai.

34 paveikslas.
Mobili dujų nuotėkių paieškos įranga.

Informacinių sistemų vystymui ir modernizavimui numatomos investicijos geografinės informacinės sistemos (GIS) vystymui ir tobulinimui bei dujų sistemų būklės analizės ir diagnostikos sistemos diegimui.

35 paveikslas.
Modernus dujų nuotėkių paieškos transportas.

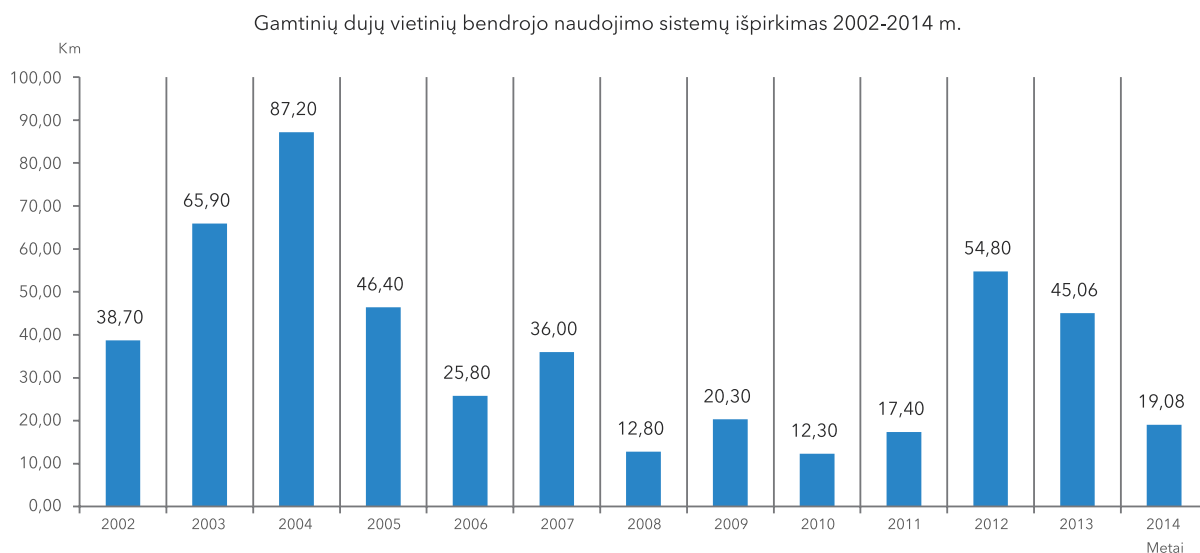
Planuojamas naujo WEB GIS portalo bei naujų GIS funkcionalumo uždavinių kūrimas (pažeisto dujotiekio ruožo atjungimas, atjungiamų vartotojų identifikavimas), dujų sistemų pažeidimų fiksavimas.

10 KRYPTIS. GAMTINIŲ DUJŲ SKIRSTOMOJO TINKLO IŠPIRKIMAS

Kodėl vykdomos šios investicijos? Bendrovė „Lietuvos dujos“ nuolatos vykdo kitiems savininkams priklausančių gamtinių dujų vietinių bendrojo naudojimo sistemų išpirkimą. Savo žinion perėmusi gamtinių dujų sistemas, bendrovė įgyja teises jas modernizuoti, atlikti techninę priežiūrą, tuo pačiu užtikrinti efektyvų sistemų veikimą bei jų saugumą ir patikimumą. Ši investavimo kryptis tiesiogiai susijusi su bendrovei „Lietuvos dujos“ keliamais suinteresuotų šalių lūkesčiais dėl nepertraukiamo gamtinių dujų skirstymo ir skirstomojo tinklo modernizavimo, bei rekonstravimo.

Investavimo tikslas. Iki 2025 m. išpirkti apie 50 km dujotiekių.

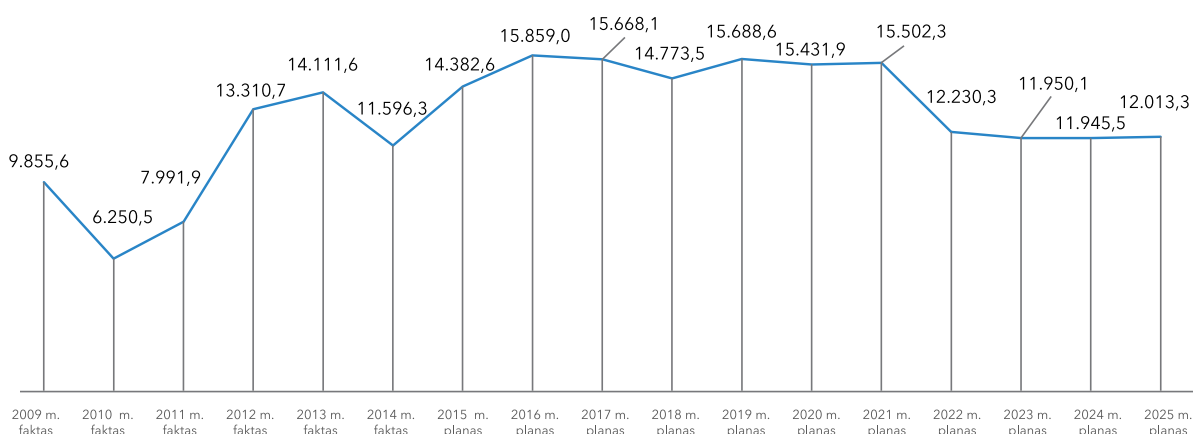
Aprašymas ir technologijos. Nuo 2002 metų Bendrovė vykdo kitiems savininkams priklausančių gamtinių dujų vietinių bendrojo naudojimo sistemų išpirkimą. Per šį laiką išpirkta daugiau kaip 480 km dujotiekių ir šiam tikslui panaudota apie 3,8 mln. EUR.

36 paveikslas.
Gamtinių dujų vietinių bendrojo naudojimo sistemų išpirkimas.

FINANSINIS INVESTICIJŲ Į SKIRSTOMĄJĮ DUJŲ TINKLĄ VERTINIMAS

Skirstomojo tinklo investicijų poreikis buvo suplanuotas nustačius investicijų kryptis ir identifikavus prasčiausios būklės turto grupes. Atlikus investicijų poreikio skaičiavimus, gaunamas 2016–2025 m. investicijų poreikis yra 141,1 mln. EUR arba vidutiniškai po 14,1 mln. EUR per metus žr. 33 pav..

37 paveikslas.
Bendros „Lietuvos dujų“ investicijos 2009–2025 m.

INVESTICIJŲ ĮTAKĄ GAMTINIŲ DUJŲ SKIRSTYMO KAINAI

Investicijos į dujų skirstymo sistemą vykdomos siekiant užtikrinti saugų ir patikimą gamtinių dujų skirstymą vartotojams. Planuojama, kad 2016–2025 m. investicijos į gamtinių dujų skirstomąjį tinklą sieks apie 141,1 mln. eurų. Didžiausia investicijų dalis bus skiriama skirstymo sistemos plėtrai ir skirstomųjų dujotiekių rekonstrukcijai.

Investicijos į dujų skirstymo sistemos plėtrą, skirtos naujų vartotojų prijungimui, vykdomos vadovaujantis teisės aktų nuostatomis, kurios užtikrina, kad nauji vartotai prie skirstomojo tinklo prijungiami nedidinant gamtinių dujų skirstymo kainos kitiems vartotojams. Tuo tarpu numatyty investicijų, skirtų dujų skirstymo sistemų rekonstravimui, atnaujinimui ir modernizavimui, metinis vidurkis, nevertinant planuojamų gauti Europos Sąjungos lėšų, neviršija esamo metinio „Lietuvos dujų“ nusidėvėjimo sąnaudų lygio. Todėl 2016–2025 m. planuojamos investicijos ilgoju periodu nedidins gamtinių dujų skirstymo kainos.

PRIEDAI

1 PRIEDAS. „LIETUVOS DUJOS“ KLAUSIMYNAS SUINTERESUOTOMS ŠALIMS

Esame Lietuvos gamtinių dujų skirstomųjų tinklų operatorius. Prižiūrime ir vystome dujų skirstomąjį tinklą, prijungiame naujus vartotojus. Šiuo metu ruošiamė 10 metų investicijų planą. Šis dokumentas nustatys „Lietuvos dujų“ investavimo tikslus, kryptis ir apimtis iki 2025 m.

Investavimo tikslus norime nustatyti išsamiai išanalizavę su „Lietuvos dujų“ veikla labiausiai susijusių suinteresuotų šalių lūkesčius. Norime sukurti investicijų planą, kurio pamatas būtų suinteresuotų šalių dabarties ir ateities poreikiai, kuris padėtų spręsti esamas problemas ir būtų paremtas užsienio kompanijų gerąja patirtimi.

Jūsų, kaip svarbios suinteresuotos šalies, nuomonė mums padėtų rengiant šį dokumentą, todėl kviečiame įvertinti žemiau išvardintų lūkesčių svarbą Jūsų institucijai, veiklai bei bendruomenei. Jei turite daugiau pasiūlymų ir/ar komentarų - labai jų lauktume. Šios apklausos metu gauti duomenys bus naudojami nustatant „Lietuvos dujų“ 10 metų investicinio plano prioritetus.

Dėkojame!

Įvertinkite lūkesčių svarbą Jūsų institucijai, veiklai ar bendruomenei (prie kiekvieno klausimo pažymėkite tik vieną variantą).

#	Lūkesčio pavadinimas	Svarba 1 - mažai svarbu, 4 - labai svarbu			
		1	2	3	4
1	Nepertraukiamas gamtinių dujų skirstymas				
2	Energetinis efektyvumas ir tausojantis gamtinių dujų vartojimas				
3	Operatyvus teisinių ginčų sprendimas				
4	Greitas skirstymo atstatymas po dujotiekių pažeidimų / avarių				
5	Gamtinių dujų patekimo į aplinką mažinimas				
6	Skirstomojo tinklo modernizavimas, senų dujotiekių rekonstravimas				
7	Skirstomųjų dujotiekių ir j įrenginių saugumas				
8	Bendradarbiavimas vykdant energetinio efektyvumo tyrimus bei taikant inovacijas				
9	Bendradarbiavimas vykdant socialinės atsakomybės projektus				
10	Konsultacijų teikimas apie „Lietuvos dujų“ paslaugas				
11	Operatyvus apsikeitimas informacija su „Lietuvos dujomis“				
12	„Lietuvos dujų“ veiklos efektyvumas				
13	Išsami informacija apie „Lietuvos dujų“ investicinius projektus				
14	Skirstomojo dujų tinklo plėtra į nedujofikuotas šalis savivaldybes				
15	Operatyvus reagavimas į pranešimus apie galimus dujų nuotėkius				
16	Švietimas saugaus ir efektyvaus gamtinių dujų vartojimo klausimais				

